

**UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA**

SPECIALISTIČNO DELO

PRISTOJNOSTI IN DELOVANJE RAČUNSKEGA SODIŠČA

Ljubljana, oktober 2007

Irena Magušar

IZJAVA

Študentka Irena Magušar izjavljam, da sem avtorica tega specialističnega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom prof. Marka Hočevarja in skladno s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah dovolim objavo specialističnega dela na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne 10.10. 2007

Podpis: _____

KAZALO

1. UVOD	1
1.1. PROBLEMATIKA IN NAMEN SPECIALISTIČNEGA DELA	1
1.2. CILJ SPECIALISTIČNEGA DELA	2
1.3. ZASNOVA SPECIALISTIČNEGA DELA	2
2. RAČUNSKO SODIŠČE	3
2.1. RAČUNSKO SODIŠČE PO SLOVENSKI USTAVI.....	3
2.2. POLOŽAJ RAČUNSKEGA SODIŠČA V SISTEMU DELITVE OBLASTI	4
2.3 ORGANIZACIJA IN SESTAVA RAČUNSKEGA SODIŠČA.....	7
2.4 VLOGA RAČUNSKEGA SODIŠČA	13
2.5 . NADZOR NAD KAKOVOSTJO DELA RAČUNSKEGA SODIŠČA	15
2.5.1. <i>Notranji nadzor</i>	15
2.5.2. <i>Zunanji nadzor</i>	15
2.6. MEDNARODNO SODELOVANJE IN MEDNARODNA PRIZADEVANJA RAČUNSKEGA SODIŠČA.....	16
3. FUNKCIJE IN TEMELJNA NAČELA DELOVANJA RAČUNSKEGA SODIŠČA	17
3.1. FUNKCIJA RAČUNSKEGA SODIŠČA	17
3.2. TEMELJNA NAČELA DELOVANJA	18
3.2.1. <i>Načelo zakonitosti</i>	18
3.2.2. <i>Načelo neodvisnosti in samostojnosti</i>	18
3.2.3. <i>Načelo uspešnosti in učinkovitosti</i>	19
3.2.4. <i>Načelo ekonomičnosti</i>	20
3.2.5. <i>Načelo javnosti</i>	20
3.2.6. <i>Načelo varovanja skrivnosti in molčečnosti</i>	21
4. PRISTOJNOSTI RAČUNSKEGA SODIŠČA	22
4.1. REVIZIJSKA PRISTOJNOST RAČUNSKEGA SODIŠČA RS.....	23
4.1.1. <i>Revidiranje pravilnosti poslovanja</i>	24
4.1.2. <i>Revidiranje smotrnosti poslovanja</i>	25
4.1.3. <i>Revidiranje akta o preteklem ali akta o načrtovanem poslovanju uporabnika javnih sredstev</i>	26
4.2. SVETOVANJE UPORABNIKOM JAVNIH SREDSTEV	27
4.3. IZDAJANJE POTRDIL ZA NAZIV DRŽAVNI REVIZOR IN PREIZKUŠENI DRŽAVNI REVIZOR	28
4.4. IZDAJANJE REVIZIJSKIH STANDARDOV IN PRIROČNIKOV.....	28
4.5. IZVRŠEVANJE REVIZIJSKE PRISTOJNOSTI.....	29
4.5.1. <i>Faze izvajanja revizije</i>	31
4.6. REVIZIJSKI PROCES	33
4.6.1. <i>Predrevizijski postopek</i>	33
4.6.2. <i>Revizijski postopek</i>	34
4.6.3. <i>Porevizijski postopek</i>	35
4.7. REVIDIRANJE ZAKLJUČNEGA RAČUNA PRORAČUNA REPUBLIKE SLOVENIJE	38
4.8. OBVEŠČANJE JAVNOSTI.....	40
4.9. OBRAVNAVA DELA RAČUNSKEGA SODIŠČA V DRŽAVNEM ZBORU	41
5. ANALIZIRANJE IN DELOVANJE SODIŠČA V LETU 2006	42
5.1. VRSTE REVIZIJ V LETU 2006.....	46
5.2. MNENJA IZREČENA V REVIZIJSKIH POROČILIH	47
5.3. PORABA ČASA ZA IZVEDBO REVIZIJ	48
5.1. VRSTE REVIZIJ V LETU 2006.....	50
5.5. AKTUALNE REVIZIJE V LETU 2007	51
6. ZAKLJUČEK	54
7. LITERATURA	55
8. VIRI	57
SEZNAM UPORABLJENIH SLIK IN TABEL	58
SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC IN OKRAJŠAV	59

1. UVOD

1.1. PROBLEMATIKA IN NAMEN SPECIALISTIČNEGA DELA

Ena izmed najpomembnejših državnih institucij sodobne demokratične družbe je nedvomno računsko sodišče. To ni le najpomembnejši, temveč tudi najvišji organ kontrole državnih računov, državnega proračuna in celovite javne porabe. Njegove temeljne funkcije so nadzorna, svetovalna in informacijska. Skrbi za pravilno, zakonito in gospodarno poslovanje celotnega javnega sektorja, krepi legitimnost oblasti in povečuje zaupanje ljudi v oblast. Računskega sodišča ne moremo uvrstiti v nobeno od treh vej državne oblasti: zakonodajne, izvršilne ali sodne. Njegovo sestavo, pristojnosti, postopke ter način dela določa Zakon o Računskem sodišču (ZRačS-1).

Tema specialističnega dela je bila izbrana zaradi sprememb na področju javnih financ in javnega sektorja. V zadnjih letih se pojavljajo vedno močnejše težnje po zmanjševanju odhodkov javne porabe in zahteve, da se storitve javnega sektorja opravljajo kakovostno in z gospodarno porabo sredstev. Z revizijami, ki jih izvaja računsko sodišče, razkriva odmike od sprejetih standardov in odkriva kršenja načel zakonitosti, učinkovitosti, uspešnosti in gospodarnosti. Poleg preverjanja zakonitosti in pravilnosti porabe javnih sredstev se računsko sodišče vse bolj usmerja v ugotavljanje ali so sredstva, ki so bila namensko dodeljena tudi zares gospodarno, učinkovito in uspešno porabljena s strani njihovih uporabnikov.

V začetnem obdobju svojega delovanja je računsko sodišče moralo hkrati reševati štiri temeljne naloge (Korpič-Horvat, 2002, str. 47):

- se konstituirati (zagotoviti materialne, kadrovske in druge formalne pogoje za delovanje),
- razvijati revizijska znanja in izvajati revizije,
- uskladiti delovanje z delovanjem enakih vrhovnih revizijskih institucij v razvitih državah in se prilagoditi pravnemu redu Evropske unije ter
- se vključevati v pomembne reforme, ki jih izvaja Republika Slovenija, predvsem z reformo javnih financ in celotne javne uprave

Republika Slovenija je v preteklih štirih letih na področju javnih financ izvajala temeljite spremembe. Te imajo za cilj, da se (Korpič-Horvat, 2002, str. 55):

- vzpostavi enoten sistem javnega financiranja na centralni in lokalni ravni države,
- vključuje v enoten sistem vse osebe javnega prava, katerih ustanovitelj je država ali lokalna skupnost,

- vzpostavi preglednost razdeljevanja in trošenja javnih sredstev na podlagi institucionalne, ekonomske klasifikacije proračuna,
- enako pomembno obravnavajo vse faze javnofinančnega poslovanja, od načrtovanja, trošenja in nadzora porabe javnih sredstev,
- se morajo javnofinančna sredstva porabljati tudi smotrno (vključuje torej gospodarno, učinkovito in uspešno porabo sredstev) in se ne zadovoljuje več le s pravnim (v skladu z zakonom in drugimi predpisi) poslovanjem, idr.

1.2. CILJ SPECIALISTIČNEGA DELA

Cilj, ki ga želim doseči z mojim specialističnim delom je, da predstavim položaj računskega sodišča kot avtonomne vrhovne revizijske institucije, ki kljub besedi sodišče v imenu nima pravnega položaja sodišč, niti ni del izvršilne veje ali zakonodajne veje oblasti, ampak je institucija sui generis. V specialističnem delu bom raziskala, ali je z ustavo, zakoni ali drugimi predpisi zagotovljena neodvisnost računskega sodišča. Aktualne so tudi spremembe na področju javnih financ in javnega sektorja.

V zadnjih letih se pojavljajo vedno močnejše težnje po zmanjševanju odhodkov javne porabe in zahteve, da se storitve javnega sektorja opravljajo kakovostno in z gospodarno porabo sredstev. Z revizijami, ki jih izvaja računsko sodišče, razkriva odmike od sprejetih standardov in odkriva kršenja načel zakonitosti, učinkovitosti, uspešnosti in gospodarnosti.

1.3. ZASNOVA SPECIALISTIČNEGA DELA

V uvodu govorimo o problematiki in namenu ter o ciljih in zasnovi specialističnega dela.

V drugem poglavju opredelimo računsko sodišče po slovenski ustavi. Nato opišemo položaj Računskega sodišča v sistemu delitve oblasti, opredelimo organizacijo in sestavo računskega sodišča ter njegovo vlogo. Nato opredelimo nadzor nad kakovostjo dela Računskega sodišča. Poglavje končamo z analizo mednarodnega sodelovanja računskega sodišča.

Tretje poglavje obravnava funkcije in temeljna načela delovanja računskega sodišča. Temeljna načela tudi opredelimo.

V četrtem poglavju opredelimo pristojnosti računskega sodišča ter jih opredelimo. Analiziramo revizijsko pristojnost, svetovanje uporabnikom javnih sredstev, nadaljujemo z izdajanjem potrdil za nazive ter izdajanjem revizijskih standardov in priročnikov. Opišemo revizijski proces, revidiranje zaključnega računa, postopek obveščanja javnosti, obravnavamo delo Računskega sodišča v Državnem zboru. Poglavje končamo s primerami aktualnih revizij v letu 2007.

V petem poglavju analiziramo delovanje računskega sodišča v letu 2006 ter nadaljujemo z nekaj primeri aktualnih revizij v letu 2007.

Specialistično delo zaokrožimo s sklepom, v katerem povzamemo pogloblitve ugotovitve in predlogom za nadaljnje delovanje v začrtani smeri.

2. RAČUNSKO SODIŠČE

2.1. RAČUNSKO SODIŠČE PO SLOVENSKI USTAVI

Najsplošnejši, najvišji in temeljni pravni akt države je ustava. Ustava Republike Slovenije v svojih členih določa tudi temelje za delovanje računskega sodišča.

Računsko sodišče je nov organ v našem sistemu. Ustava v 150. členu določa, da je računsko sodišče najvišji revizijski organ za kontrolo državnih računov, državnega proračuna in celotne javne porabe v Republiki Sloveniji. Določa tudi, da je računsko sodišče pri svojem delu neodvisno ter vezano na ustavo in zakon. Tako se zagotavlja neodvisnost pri nadzoru porabe javnih financ in pri reviziji subjektov javnega financiranja.

Računsko sodišče je v razmerju do drugih državnih organov samostojen in neodvisen državni organ, zato ga ni mogoče uvrstiti v nobeno od treh vej oblasti. V razmerju do katere koli klasične veje oblasti je samostojno, tudi v razmerju do zakonodajalca. S takim neodvisnim statusom ni skladen niti nadzor Državnega zbora nad izvedbo posameznih revizijskih postopkov. Zakon ne sme poseči v položaj članov računskega sodišča na način, ki bi jih materialno, institucionalno ali postopkovno spravljajl v nesamostojen in neodvisen položaj do drugih organov. Splošni nadzor, ki ga določata ustava in zakon, opravlja Državni zbor z obravnavo poročila o delu računskega sodišča. Aktov, s katerimi računsko sodišče izvršuje svojo revizijsko pristojnost, ni dopustno izpodbijati pred sodišči niti pred drugimi državnimi organi. Zoper njegove akte ni mogoče vložiti pritožbe in ne civilne, upravne ali delovnopravne tožbe, prav tako ni mogoče vložiti ustavne pritožbe. Predmet izpodbijanja s temi sredstvi so lahko šele akti in dejanja, ki jih na podlagi odločitve računskega sodišča prejme revidirana oseba, če ti izdani akti oziroma dejanja posežejo v zakonske ali ustavne pravice posameznika ali pravne osebe. Izpodbijati je možno odločitve in akte revidirane osebe, ki je lahko s tem, ko je izvršila dokončno poročilo ali nalog računskega sodišča, kršila pravice posameznikov ali pravnih oseb, če se pokaže, da je izvršitev akta računskega sodišča nezakonito posegla v ustavne pravice.

2.2. POLOŽAJ RAČUNSKEGA SODIŠČA V SISTEMU DELITVE OBLASTI

Vrhovna revizijska institucija (VRI) je lahko, glede na mesto in odnos do drugih državnih organov, predvsem do parlamenta in vlade, povsem samostojen organ. Pri nas je računsko sodišče po sedANJI ureditvi institucija posebne vrste. V Švici in na Danskem je vrhovna revizijska institucija priključena finančnemu ministrstvu in tako spada v izvršilno vejo oblasti. V Avstriji, Belgiji, Veliki Britaniji in na Norveškem so državni revizijski organi zakonodajne oblasti, v Franciji, Španiji in Italiji pa so del sodstva (Žibert, 2001, str.179).

Računskega sodišča RS ni mogoče uvrstiti v nobeno od treh vej oblasti, ne v zakonodajno, ne v izvršilno in tudi ne v sodno. Računsko sodišče ne izvaja sodne oblasti. Ne odloča v sporih in ne izreka ukrepov zaradi varstva pravic. Nima zakonodajne pristojnosti, saj je ta po naši ustavni ureditvi v celoti prepuščena Državnemu zboru. Računsko sodišče tudi ni organ izvršilne oblasti. Ne sme izdajati splošnih in izvršilnih aktov in ne voditi in usmerjati državne uprave ter ministrstev. Zaradi svojih nalog, ki jih upravlja je institucija *sui generis*. Opravlja strokovni finančni nadzor vseh treh vej oblasti (Korpič, 1997, str.10).

Status samostojnosti in neodvisnosti računskega sodišča zagotavljata ustava in ZRačS-1, in sicer z več vidikov:

Računsko sodišče izvaja svoje pristojnosti povsem samostojno in noben organ, institucija ali drugi subjekti mu ne morejo nalagati dela ali mu dajati navodil za njegovo izvajanje, niti kakšno revizijo naj izvede ali kaj naj revidira. Med predlogi poslancev in delovnih teles Državnega zbora, vlade, ministrstev in organov lokalne skupnosti računsko sodišče v skladu z zakonom samo izbere za letni program dela najmanj pet predlogov iz Državnega zbora, od tega najmanj dva predloga opozicijskih poslancev in najmanj dva predloga delovnih teles Državnega zbora. Hkrati lahko računsko sodišče po lastni presoji upošteva pobude posameznikov, med katere spadajo tudi članki in prispevki v medijih in civilno družbenih subjektov.

- Računsko sodišče za kritje stroškov svojega delovanja samo predlaga finančni načrt Državnemu zboru, ki mu odobri potrebna sredstva za delo. Ta so zagotovljena v posebnem delu proračuna, porabljati pa jih mora v skladu z določili zakona o izvrševanju proračuna (<http://www.rs.rs.si.htm>).

VRI lahko izpolnjujejo svoje naloge objektivno in učinkovito samo, če so neodvisne od oseb, ki jih revidirajo, in so zaščitene pred zunanjimi vplivi, prav tako mora biti zagotovljena tudi neodvisnost članov VRI. Neodvisnost mora biti organizacijska in funkcionalna. Za uspešno izvajanje nadzora je načelo neodvisnosti med najpomembnejšimi, saj se z njim dosega večja objektivnost rezultatov preverjanja.

Neodvisnost in samostojnost računskega sodišča se kaže v (Habjan, 2002, str.35-41):

- pravni neodvisnosti,
- organizacijski neodvisnosti,
- finančni neodvisnosti,
- kadrovski neodvisnosti in
- funkcionalni neodvisnosti.

Pravna neodvisnost

Ustava in zakon o računskem sodišču zagotavljata osnovne pogoje za njegovo neodvisnost. Pravna neodvisnost pomeni, da morajo biti vsi elementi neodvisnosti in odstopanja od neodvisnosti določeni z ustavo oziroma zakonom. Položaj in vloga računskega sodišča sta določena z najvišjim aktom države v Ustavi, ki jo je mogoče spreminjati le z dvotretjinsko večino glasov vseh poslancev. To bi lahko imenovali tudi formalna neodvisnost. Ta pogoj je nujen, a ne zadosten za neodvisnost računskega sodišča.

Organizacijska neodvisnost

Organizacijska neodvisnost se kaže v samostojnosti računskega sodišča. Računsko sodišče ne sestavni del upravne strukture države ali del kakega državnega organa. Prav tako ni neposredno podrejeno kakšnemu državnemu organu ali od njega odvisno, za svoje delo ni odgovorno nobeni veji oblasti. Vezano je samo na ustavo in zakon.

Finančna neodvisnost

ZRačS-1 določa v 31. členu, da sredstva za delo računskega sodišča določi Državni zbor na predlog računskega sodišča in so sestavni del proračuna Republike Slovenije.

Finančna neodvisnost od izvršne oblasti je zelo pomembna. Če bi izvršilna oblast lahko omejevala sredstva za delovanje računskega sodišča, bi s tem dosegla zmanjševanje nadzora nad delovanjem izvršilne oblasti. Računsko sodišče opravlja nadzor nad delovanjem izvršilne oblasti, zato je finančna neodvisnost zelo pomembna.

Kadrovska neodvisnost

Kadrovska neodvisnost pomeni neodvisnost vseh zaposlenih, predvsem tistih, ki odločajo.

Člane računskega sodišča imenuje Državni zbor s tajnim glasovanjem, z večino glasov vseh poslancev, in sicer za dobo devet let. Po končanem mandatu lahko znova kandidirajo. Za imenovanje morajo člani izpolnjevati naslednje pogoje: državljanstvo Republike Slovenije, najmanj univerzitetna izobrazba, so strokovnjaki na področju, ki je pomembno za izvrševanje pristojnosti računskega sodišča, obvladajo vsaj en svetovni jezik, v štirih letih pred imenovanjem niso bili člani Vlade Republike Slovenije.

Član računskega sodišča je lahko predčasno razrešen samo v primerih, naštetih v 10. členu ZRačS-1. Poseben postopek je predviden za predčasno razrešitev, če član ne ravna v skladu z zakonom in ustavo. Pobudo za predčasno razrešitev iz tega razloga lahko vloži najmanj 15 poslancev. To pobudi obravnava delovno telo Državnega zbora, pristojno za nadzor proračuna in drugih javnih financ. Če pobudo sprejme, predlaga Državnemu zboru predčasno razrešitev.

Člana računskega sodišča se lahko razreši le pod točno določenimi pogoji. To je pomembno, da se prepreči možnost, da se prepreči možnost razrešitve članov iz samovoljnih, subjektivnih ali političnih razlogov. O predčasni razrešitvi člana računskega sodišča, ki ni ravnal v skladu z zakonom in ustavo, presoja Državni zbor. Odločanje o tem, ali je član kršil zakon ali ustavo, bi bilo bolje prepustiti kakšnemu drugemu organu, npr. ustavnemu ali vrhovnemu sodišču.

Pomembne so tudi določbe ZRačS-1, ki dajejo članom računskega sodišča določene pravice po prenehanju svojega mandata. 33. člen določa, da ima član računskega sodišča, ki je bil do imenovanja v delovnem razmerju v državnem organu, javnem podjetju ali javnem zavodu, pravico, da se v treh mesecih po prenehanju funkcije člana računskega sodišča vrne na delo, ki ga je opravljal, ali na drugo delovno mesto, ki ustreza vrsti in stopnji njegove strokovne izobrazbe. V določenih primerih ima pravico do nadomestila plače za eno oziroma za dve leti po prenehanju mandata.

Funkcionalna neodvisnost

Ta se kaže v določbah, ko določajo način izdelave nadzornega programa. Računsko sodišče samostojno določa, katere revizije bo izvedlo v posameznem obdobju (ZRačS-1, 25. člen). Pri sestavi programa dela za izvrševanje revizijske pristojnosti računsko sodišče ni popolnoma samostojno. Zakon določa, da pri določanju revizij, ki jih bo izvedlo v posameznem koledarskem letu, obravnava računsko sodišče tudi predloge poslancev in delovnih teles Državnega zbora, vlade, ministrstev in organov lokalnih skupnosti. Upoštevati mora najmanj 5 predlogov iz Državnega zbora, od

tega najmanj dva predloga opozicijskih poslancev in najmanj dva predloga delovnih teles Državnega zbora (ZRačS-1, 25. člen, 2. odstavek).

Za funkcionalno neodvisnost računskega sodišča je pomembno, da so pooblastila in pravila njegovega delovanja določena že v samem zakonu in poslovniku. S tem je onemogočen vsakršen neposreden vpliv na odločanje institucije.

Načelo neodvisnosti državne revizijske institucije, ki ga je treba najti kljub različnim nazivom, organizacijskim oblikam in metodam dela izpostaviti, je med najpomembnejšimi. To je hkrati tudi predpogoj za objektivno presojo o zakonitosti in racionalnosti porabe proračunskih in drugih javnih sredstev. Načelo neodvisnosti zahteva, da državni revizijski ustanovi nihče ne sme dajati navodil za njeno delo, revizijska ustanova, pa takih navodil ne sme sprejemati. Delovati mora izključno po ustavi in zakonih. Zato mora biti organizacija in postopek delovanja računskega sodišča oblikovana tako, da zagotavljata uresničitev tega načela (Žibert, 2001, str. 154).

2.3 ORGANIZACIJA IN SESTAVA RAČUNSKEGA SODIŠČA

Računsko sodišče sestavljajo člani Računskega sodišča, ki tvorijo Senat računskega sodišča.

Člani računskega sodišča so: predsednik Računskega sodišča in dva namestnika - prvi in drugi namestnik predsednika Računskega sodišča (ZRacS-1, 6. člen).

Za člana računskega sodišča je lahko imenovan državljan Republike Slovenije, ki ima najmanj univerzitetno izobrazbo, je strokovnjak na področju, ki je pomembno za izvrševanje pristojnosti Računskega sodišča, obvlada vsaj en svetovni jezik in v štirih letih pred imenovanjem ni bil član Vlade Republike Slovenije. Člana Računskega sodišča imenuje Državni zbor in je imenovan za dobo devetih let od dneva, ko nastopi funkcijo.

Član računskega sodišča je lahko predčasno razrešen samo v naslednjih primerih (ZRacS-1, 10. člen):

- če državnemu zboru predloži izjavo, da odstopa
- če je obsojen na kaznivo dejanje s kaznijo odvzema prostosti
- če trajno izgubi delovno zmožnost za opravljanje svoje funkcije
- če več ne izpolnjuje pogojev članstva Računskega sodišča
- če ne ravna v skladu z zakonom in ustavo

Pobudo za razrešitev člana Računskega sodišča, če ne ravna v skladu z zakonom in ustavo, lahko vloži najmanj 15 poslancev. Pobuda mora vsebovati opis očitane kršitve zakona oziroma ustave in predlog dokazov o kršitvi zakona oziroma ustave. Pobudo obravnava delovno telo Državnega zbora, pristojno za nadzor proračuna in drugih javnih financ. Če pobuda ni vložena pravilno, delovno telo od pobudnikov zahteva, da jo v določenem roku dopolnijo. Če pobuda v tem roku ni dopolnjena, se šteje, da ni bila vložena.

Član računskega sodišča, katerega razrešitev se predlaga, ima pravico pisno ali ustno na seji delovnega telesa odgovoriti na očitane kršitve zakona oziroma ustave. Po opravljeni obravnavi delovno telo pobudo sprejme ali zavrne. Sprejme jo z večino glasov vseh članov. Če pobudo sprejme, poroča Državnemu zboru o ugotovljenih kršitvah zakona oziroma ustave in predlaga Državnemu zboru, da na tej podlagi člana Računskega sodišča razreši.

Senat računskega sodišča tvorijo:

A – predsednik in

B – namestnika predsednika Računskega sodišča.

Senat računskega sodišča v soglasju z Državnim zborom sprejme poslovnik Računskega sodišča; odloča o vprašanjih, ki po zakonu ZracS-ja-1 spadajo v njegovo pristojnost; senat odloča na sejah. Praviloma odloča v polni sestavi. V okrnjeni sestavi (brez enega člana) lahko odloča samo v naslednjih primerih:

- če je eden od članov odsoten iz razlogov, na katere ne more vplivati;
- če je za enega od članov podan izločitveni razlog.

Kadar senat odloča v polni sestavi, sprejema odločitve z večino glasov. Kadar odloča v okrnjeni sestavi, sprejema odločitve soglasno.

A- Predsednik Računskega sodišča

Predsednik računskega sodišča zastopa in predstavlja Računsko sodišče, je generalni državni revizor in predstojnik Računskega sodišča.

Kot generalni državni revizor ima predsednik naslednje pristojnosti:

- usmerja in odobrava izvrševanje pristojnosti Računskega sodišča, tako da določa program dela in podpisuje njegove akte
- predpisuje pravila za posamezno fazo revizije; za to izdaja smernice in napotila;

- lahko odredi službeni nadzor nad izvajanjem revizijskih nalog; za to izda nadzorstveno odredbo;
- sklicuje in vodi seje senata Računskega sodišča;
- opravlja druge zadeve v skladu z zakonom.

Kot predstojnik ima predsednik naslednje pristojnosti:

- določa poslovni red Računskega sodišča z izdajanjem navodil in pravilnikov,
- določa predlog finančnega načrta Računskega sodišča in uskladitev predloga z odobrenim državnim proračunom;
- odloča o delovnopравниh vprašanjih, za to izdaja odločbe;
- odreja naloge; za to izdaja odredbe;
- ima druge pristojnosti, določene z zakonom.

B – Namestnik predsednika Računskega sodišča

Namestnik predsednika opravlja naloge generalnega državnega revizorja na podlagi pooblastila predsednika.

Prvi namestnik predsednika:

- nadomešča predsednika, ko je ta odsoten;
- če predsedniku predčasno preneha funkcija, opravlja njegovo funkcijo do imenovanja novega predsednika.

Vrhovni državni revizorji

Računsko sodišče ima največ šest vrhovnih državnih revizorjev (ZRacS-1, 14.člen).

Za vrhovnega državnega revizorja je lahko imenovan državljan Republike Slovenije, ki ima ustrezna strokovna znanja in obvlada vsaj en svetovni jezik. Šteje se, da ima ustrezna strokovna znanja za vrhovnega državnega revizorja, kdor ima znanstveni naslov in ustrezne izkušnje ali kdor ima univerzitetno izobrazbo in naziv preizkušeni državni revizor oziroma naziv pooblaščen revizor po zakonu, ki ureja revidiranje.

Vrhovnega državnega revizorja imenuje in razreši predsednik Računskega sodišča z odločbo. Imenuje ga za dobo devetih let.

Vrhovni državni revizor nastopi funkcijo, ko pred predsednikom Računskega sodišča poda prisego. Vrhovni državni revizor vodi revizijsko enoto in izvršuje revizijsko

pristojnost Računskega sodišča v skladu z zakonom in v skladu s pooblastili predsednika le tega. Za področje revidiranja lokalne samouprave predsednik Računskega sodišča imenuje posebnega vrhovnega državnega revizorja. Vrhovni državni revizor je za svoje delo odgovoren predsedniku Računskega sodišča.

Sekretar Računskega sodišča

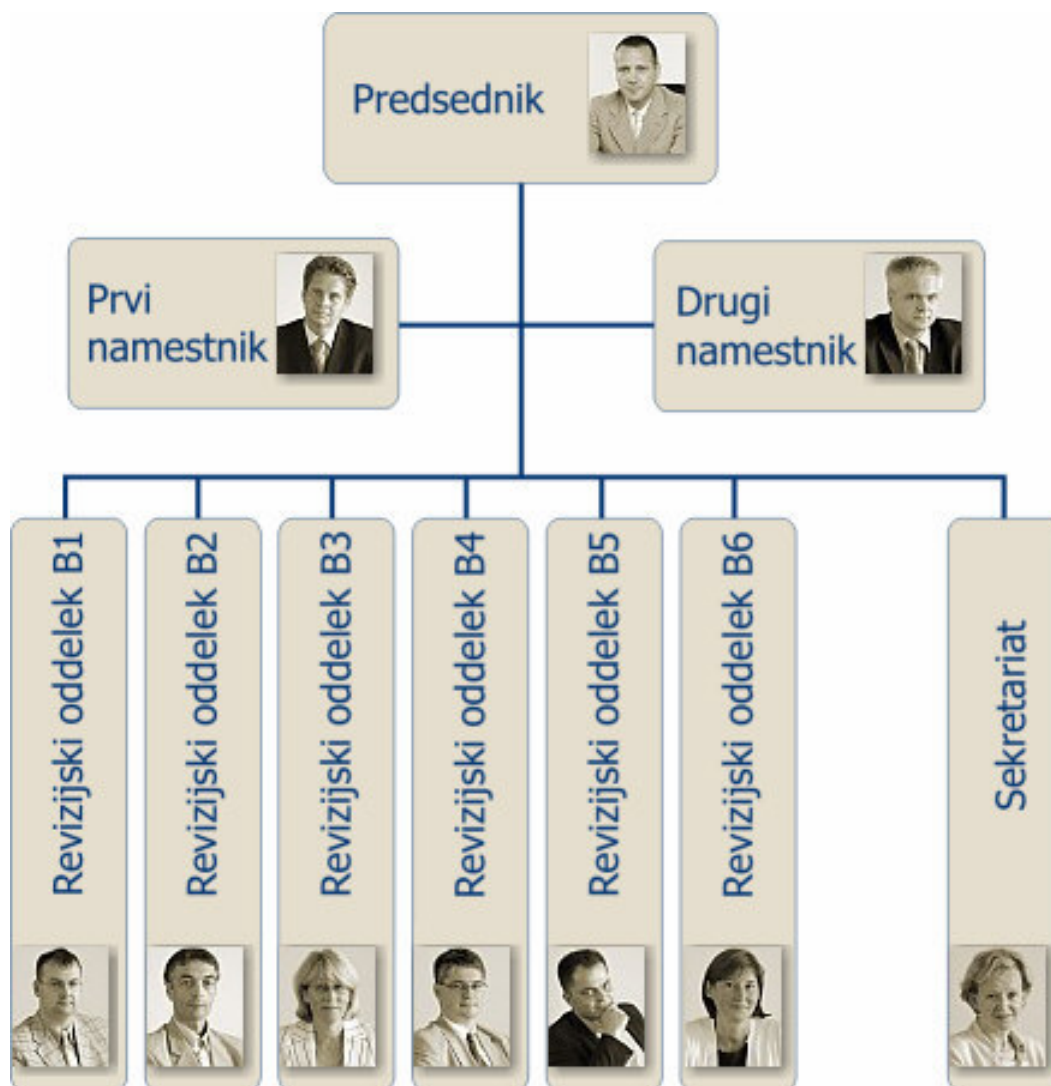
Računsko sodišče ima sekretarja. Za sekretarja je lahko imenovan državljan Republike Slovenije, ki ima najmanj univerzitetno izobrazbo in obvlada vsaj en svetovni jezik. Sekretarja imenuje in razreši predsednik Računskega sodišča z odločbo. Imenuje ga za dobo devetih let (ZRacS-1, 15. člen).

Sekretar Računskega sodišča:

- usklajuje delo podpornih služb Računskega sodišča;
- vodi poslovanje Računskega sodišča;
- je odredbodajalec za izvrševanje finančnega načrta omenjenega sodišča;
- opravlja druge naloge po odredbah in v skladu s pooblastili predsednika.

Za svoje delo je sekretar odgovoren predsedniku Računskega sodišča.

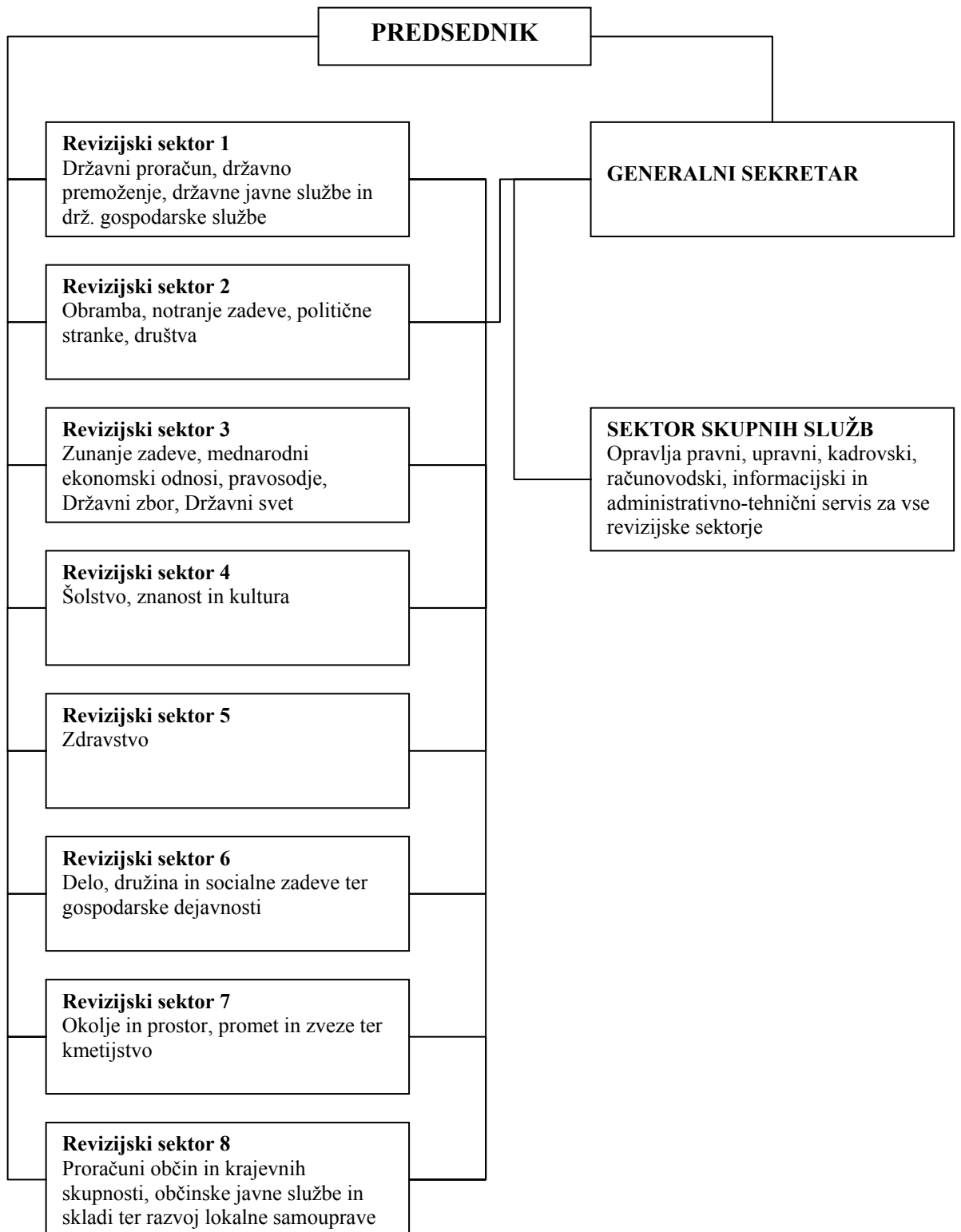
Slika št. 1 : Organizacijska shema računskega sodišča

Vir: <http://www.rs-rs.si/rsrs/rsrs.nsf>, 21.06.2007.

Za razliko od novega pa je stari Zakon o računskem sodišču določal, da ima računsko sodišče osem revizijskih sektorjev in sektor skupnih služb.

Slika št.2: Organizacijska shema računskega sodišča po staremu zakonu

2.4 VLOGA RAČUNSKEGA SODIŠČA

Računsko sodišče ima vlogo najvišjega kontrolnega organa na področju javnih financ. To imenujemo nadzorna funkcija. Iz njegovega neodvisnega statusa pa izhajajo tri vloge, ki jih štejemo kot osnovne vloge (Habjan, 2001, str. 58):

- nadzorna vloga
- svetovalna vloga
- informacijska vloga

Nadzorna vloga

Računsko sodišče opravlja posebno nadzorno dejavnost, ki jo lahko razdelimo na nadzor nad zakonitostjo, revidiranje računovodskih izkazov in nadzor nad gospodarno in učinkovito rabo sredstev javnih financ. Pri tem ugotavlja, ali so računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih pošteni in resnični, ali je poslovanje nadzorovanih oseb oz. revidiranih oseb pravilno ali nepravilno, zakonito ali nezakonito, gospodarno ali negospodarno oz. učinkovito ali neučinkovito. Z nadzorno vlogo računsko sodišče tudi preverja, kako nadzorovani subjekti dejansko izvajajo javne politike, ki so vsebovane v številnih predpisih. Z izvajanjem nadzorov se zagotavlja tudi izvajanje javne politike.

Delo računskega sodišča je usmerjeno predvsem v preverjanje skladnosti ravnanj nadzorovanih oseb s predpisi in s tem tudi zagotavljanje, vzdrževanje in izboljševanje standardov izvajanja dejavnosti. Nadzor računskega sodišča je nadzor nad izvajanjem zakonov, podzakonskih aktov in tudi standardov, torej preverjanje zakonitosti. Računsko sodišče opravlja svojo nadzorno funkcijo z revidiranjem. Temeljna delitev revizij je na revizijo poslovanja in revizijo smotrnosti. Revizija poslovanja vključuje revizijo računovodskih izkazov in revizijo skladnosti s predpisi (nadzor nad zakonitostjo) (Habjan, 2001, str.58-59).

Svetovalna vloga

Zakon o računskem sodišču določa, da računsko sodišče opravlja svetovanje javni upravi. Poleg tega pa določa tudi, da računsko sodišče sodeluje pri oblikovanju načina računovodskega izkazovanja in poročanja ter pri oblikovanju standardov porabe javnega sektorja. Svetovanje je ena od temeljnih nalog računskega sodišča, s pomočjo katere naj bi vplivalo na večjo uspešnost javnega sektorja.

Svetovanje bi moralo biti poleg nadzora ena najpomembnejših funkcij računskega sodišča. Revizorji naj ne bi svetovali samo v zvezi s pravilnostjo poslovanja, ampak tudi na področju gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti.

Svetovanje in priporočila so pomemben vir informacij kreatorjem in izvajalcem javnih politik, kaj, kako in zakaj izboljšati, spremeniti, odpraviti, popraviti ipd., da bi poslovanje potekalo v skladu s predpisi, da bo ekonomično, uspešno in učinkovito.

Računsko sodišče lahko poleg informiranja o ugotovitvah iz nadzorov tudi pripomore k doseganju boljših rezultatov pri finančnem poslovanju in odgovornosti z delom pri revidiranih osebah. Ta namen doseže s konstruktivnimi nasveti, ki pomagajo revidirani osebi izboljšati poslovanja, nadzor in odgovornost do javnih sredstev. Revizor se mora pozitivno odzvati na zahteve za dodatne storitve in nasvete. Svetovalna naloga je več kot le postranski proizvod pri revidiranju, to je integralen del vsake revizije javne porabe in eden od namenov revizije (Vidovič, 1998, str.256).

Svetovalna funkcija računskega sodišča temelji na izkustvenih ugotovitvah, pridobljenih v posameznih nadzorih in strokovnih znanjih. Poročila računskega sodišča vsebujejo tudi priporočila za gospodarnejšo, učinkovitejšo in varčnejše poslovanje (Habjan,2001, str.71).

Informacijska vloga

Eden od temeljnih ciljev vseh vrst revizij je priskrbeti neodvisno in objektivno informacijo Vladi in Državnemu zboru in drugi javnosti o gospodarjenju z javnimi sredstvi.

Predsednik računskega sodišča predloži vsako dokončno poročilo o opravljenem nadzoru državnemu zboru, predsedniku vlade in pristojnemu ministrstvu ali pristojnemu organu lokalne skupnosti (ZRacS, čl.27). Računsko sodišče mora tudi najmanj enkrat letno državnemu zboru predložiti poročilo o svojem delu (ZRacS, čl.34).

Računsko sodišče o svojih ugotovitvah redno in sproti obvešča parlament, tako da mu pošilja sprotno vsa dokončna poročila, ter enkrat letno poročilo o delu, v katerem je zbirno navedeno delo enega leta in ugotovljena problematika. Tako parlamentu pomaga opravljati eno izmed njegovih funkcij, njegovo nadzorstveno funkcijo. Doslej so predvsem delovna telesa parlamenta dokaj pogosto obravnavala posamezna poročila računskega sodišča. Poročila so bila uporabljena tudi za utemeljevanje interpelacije in odločanje o imenovanju ministrstev.

Računsko sodišče parlamentu pomaga in olajša njegovo nadzorstveno funkcijo s tem, da ga oskrbuje z neodvisnimi in nepristranskimi informacijami.

Tudi vlada je sprejemnik vsakega dokončnega poročila. To je še toliko bolj pomembno, saj je večina nadzora računskega sodišča usmerjena prav v državno upravo ali pa tisti del javnega sektorja (javni zavodi, javna podjetja, javni skladi), ki so v pristojnosti vlade in uprave. Poročila računskega sodišča so vladi lahko

dobrodošel vir informacij o poslovanju javnega sektorja nasploh in poraba po njenem ukrepanju.

Z informiranjem se informira tako kreatorje in izvajalce javnih politik o ugotovljenih nepravilnostih, pri poročilih. Na podlagi teh informacij se lahko sprožijo potrebni ukrepi za ugotavljanje odgovornosti za ugotovljene nepravilnosti, za odpravo nepravilnosti, za vzpostavitev ali okrepitev potrebnih nadzorstvenih mehanizmov za spremembo javne politike.

Zelo pomembno vlogo igra obveščanje javnosti o opravljenih nadzorih, ugotovljenih nepravilnostih. To predstavlja pomembno sredstvo pritiskov tako na kreatorje javnih politik kot na njihove izvajalce. Obveščanje javnosti pomembno okrepi predvsem generalno-preventivno vlogo računskega sodišča in je zelo pomembno za izvajanje demokratičnega nadzora nad oblastjo (Habjan, 2001, str.73-75).

2.5 . NADZOR NAD KAKOVOSTJO DELA RAČUNSKEGA SODIŠČA

2.5.1. Notranji nadzor

Notranji nadzor nad kakovostjo revidiranja opravljajo vrhovni državni revizorji, predsednik in oba namestnika predsednika ob pomoči svetovalcev in pravne službe.

Notranji nadzor se izvaja na naslednje načine:

- s sprotnimi pregledi izvajanja posameznih dejavnosti v procesu revidiranja, kamor se prišteva tudi preveritev ustreznosti in pravilnosti podrobnih načrtov ter osnutkov, predlogov in končnih besedil revizijskih poročil;
- s spremljanjem izvajanja letnega programa dela za izvrševanje revizijske pristojnosti preko rednih mesečnih poročil. V rednih mesečnih poročilih vodje revizijskih oddelkov poročajo glede posameznih revizij, in če revizija ne poteka po predvidenem načrtu, se predlaga dejavnosti za zagotavljanje uresničevanja letnega programa v načrtovanih rokih in pričakovani kakovosti.

Vsako leto izvede računsko sodišče tudi revizijo svojih računovodskih izkazov. Revizijo opravi revizor računskega sodišča, ki ga predsednik določi za notranjega revizorja.

2.5.2. Zunanji nadzor

ZRačS-1 določa v 31. členu, da računovodske izkaze računskega sodišča revidira revizijska gospodarska družba, ki jo izbere Državni zbor na predlog delovnega telesa, pristojnega za nadzor proračuna in drugih javnih sredstev.

Nadzor nad usposobljenostjo računskega sodišča za izvajanje nalog vrhovne državne revizijske institucije izvaja Evropska komisija.

2.6. MEDNARODNO SODELOVANJE IN MEDNARODNA PRIZADEVANJA RAČUNSKEGA SODIŠČA

Računsko sodišče Republike Slovenije vzdržuje in razvija na mednarodnem področju vedno bolj razvejane večstranske in dvostranske odnose ter sodelovanje. Računsko sodišče se je v mednarodno združenje vrhovnih revizijskih institucij INTOSAI in v evropsko združenje vrhovnih revizijskih institucij EUROSAI vključilo že kmalu po svoji ustanovitvi leta 1995. Odtlej se njegovi predstavniki redno udeležujejo kongresov, konferenc, seminarjev, srečanj in posvetovanj v okviru teh organizacij. S strokovnim izpopolnjevanjem v vrhovnih revizijskih ustanovah v državah, ki imajo na tem področju že daljšo tradicijo, je lahko računsko sodišče pridobivalo specialna revizijska znanja in izkušnje. Eden izmed ciljev sodelovanja je tudi čim bolj poenotiti in posodobiti delovanje vrhovnih revizijskih institucij, poenotiti revizijsko prakso in samo organiziranost našega računskega sodišča s standardi zahodne Evrope, s katero si prizadevamo tudi na tem področju doseči poenotenost svojega delovanja. Prav mednarodna primerljivost dela računskega sodišča in njegovih rezultatov je dokaz o pravilnosti dosedanjih razvojnih usmeritev, še bolj pa obveza, da se ves čas pripravljamo in usposabljam tudi za prihodnje, še zahtevnejše in kompleksnejše naloge, ki bodo vse bolj prepletene in soodvisne tudi na mednarodni ravni (<http://www.rs-rs-si/htm>).

V letu 2005 je računsko sodišče začelo izvajati projekt twinning, pri katerem so poleg računskega sodišča sodelovale še vrhovne revizijske institucije Velike Britanije, Danske, Španije. Projekt je sestavljal štiri dele, ki so predstavljali štiri področja razvojnih prizadevanj računskega sodišča. Deli projekta so bili:

- naravnosti proračuna na rezultate,
- revidiranje poslovanja občin,
- revidiranje transfernih prejemkov iz proračuna Evropske unije,
- odkrivanje prevar in korupcije

Naravnost proračuna na rezultate

Prvo sestavo projekta je računsko sodišče izvajalo v sodelovanju z vrhovno revizijsko institucijo Velike Britanije. Rezultat je smernica za revidiranje naravnosti proračuna na rezultate. Pri izdelavi smernice sta bili smiselno upoštevani mednarodno sprejeta metodika in obstoječa normativna ureditev v Sloveniji, ki pred neposredne in posredne uporabnike državnega in občinskih proračunov postavlja zahtevo po poročanju o doseženih ciljih in rezultatih.

Revidiranje poslovanja občin

Izoblikovani strateški načrt bo v prihodnosti omogočal izpeljati razlikovalni revizijski pristop glede na velikost občine in ugotovljena pripadajoča tveganja. V prihodnje bo treba resno razmisliti o vzpostavitvi enotnega sistema zbiranja in analiziranja podatkov za vse občine vsako leto in nameniti večji poudarek razvoju sistema notranjih kontrol, ki ga bo treba pri lokalni samoupravi pomembno izboljšati.

Odkrivanje prevar in korupcije

Odkrite prevare in korupcije lahko povzročijo, da uporabniki ne bodo več mogli dobivati javnih sredstev. Projekt je bil načrtovan tako, da je omogočil razviti revizijske smernice, ki bodo revizorjem omogočila prepoznavanje situacij, pri katerih obstaja povečano tveganje prevar in korupcije, to so predvsem področje javnih naročil, državne pomoči (dotacije, subvencije in druga transferna plačila), ter obvladovanje pobiranja davkov (odmera, obračunavanje, nadzor in izterjevanje davkov).

Vrhovna revizijska institucija lahko v sodelovanju z drugimi državnimi organi pomembno vpliva na oblikovanje okolja, ki je naravnano k preprečevanju prevar, korupcije in nepravilnosti (Bobič, 2004, str.119)

3. FUNKCIJE IN TEMELJNA NAČELA DELOVANJA RAČUNSKEGA SODIŠČA

3.1. FUNKCIJA RAČUNSKEGA SODIŠČA

V svetu so VRI različno organizirane in poimenovane. Na splošno se delijo na računsko sodišča in revizijske urade. Razlikujejo se glede pristojnosti in postopka sprejemanja odločitev. Računska sodišča praviloma izrekajo sodbe oziroma odločbe z izvršilno močjo, kar pa ne velja za urade. Delajo v senatih oziroma je njihov način dela podoben sodniškemu, medtem ko uradi praviloma delujejo po hierarhičnem sistemu pod vodstvom vrhovnega revizorja (Korpič-Horvat, 2001, str.85).

Kot računsko sodišča so VRI v svetu in v Evropi organizirane v manjšem številu. Tudi tista, ki se imenujejo sodišče (teh je od vseh VRI le 33), ni nujno, da delajo kot sodišča. Računsko sodišče Republike Slovenije deluje kot urad. Ima revizorski in senatni način preiskovanja. Revizijska poročila izdaja predsednik računskega sodišča. V nastajanje revizijskih poročil pa je vključeno tudi kolegijsko telo- senat v primeri, ko revidiranec ali odgovorna oseba izpodbija revizijska razkritja v predlogu revizijskega poročila. Predsednik računskega sodišča mora upoštevati odločitve senata. Niti revizijsko poročilo, ki ga izda predsednik računskega sodišča, niti sklep senata o revizijskih razkritjih nima izvršilne moči in neposredno ne posega v pravice in obveznosti revidiranca ali njegovih zaposlenih, kot to velja za odločbe sodišč, ko

ta v izrekih naložijo stranki nekaj dati, storiti ali opustiti in so izvršljive. Zato lahko rečemo, da ima računsko sodišče Republike Slovenije lastnosti urada in ne sodišča.

Temeljne naloge računskega sodišča se nanašajo na izvajanje revizij, v katerih ugotavljajo in razkrivajo morebitne kršitve, nepravilnosti in nesmotrnosti v poslovanju UJS ter poročajo o ugotovitvah.

3.2. TEMELJNA NAČELA DELOVANJA

Pomembna temeljna načela delovanja RČS so načelo zakonitosti, načelo neodvisnosti in samostojnosti, načelo uspešnosti in učinkovitosti, načelo ekonomičnosti, načelo javnosti in načelo varovanja skrivnosti in molčečnosti (Korpič-Horvat, 2001, str.20-25).

3.2.1. Načelo zakonitosti

Tako kot v drugih postopkih je tudi v revizijskem postopku načelo zakonitosti temeljno načelo za ugotavljanje pravne varnosti in nepristranskega dela. To načelo vsebuje že ustava (3.odstavek 150.člena).

To načelo se pri delovanju računskega sodišča odraža v dveh smereh, in sicer z upoštevanjem formalne in materialne zakonitosti. Formalna zakonitost je določena z ZRacS-1, s poslovníkom računskega sodišča in s smiselno uporabo ZUP ter uporabo mednarodnih revizijskih standardov. Postopek revizije je računsko sodišče dolžno izvesti po omenjenih predpisih in standardih. To velja za določitev pristojnosti računskega sodišča (poslovanje nekaterih oseb lahko revidira, obseg in vrsto revizije, izvedbo revizije in poročanje), kot tudi za organizacijo dela na računskem sodišču (delo v oddelkih in senatu).

Računsko sodišče je vezano na materialno zakonitost, ki se upošteva z uporabo posameznih materialnih zakonov in drugih predpisov državnih organov oziroma splošnih aktov revidirancev. Presoditi mora, ali revidiranec posluje pravilno, torej ali sredstva uporablja v skladu s predpisi, lahko pa tudi presoja, ali posluje smotrno, to je gospodarno, učinkovito in uspešno. Pri tej presoji računsko sodišče največkrat uporablja prosti preudarek. Namen vsake revizije je strokovna preveritev porabe javnofinančnih sredstev z upoštevanjem dobre revizorjeve prakse. Ta namen je določen v ustavi in ZRacS-1, zato odločanje po prostem preudarku ni samovoljno odločanje, ampak je vezano na pravno normo. Nanaša pa se lahko le na uporabo materialnega predpisa, ne pa formalnega predpisa.

3.2.2. Načelo neodvisnosti in samostojnosti

Načelo neodvisnosti in samostojnosti lahko štejemo, poleg načela vezanosti na ustavo in zakon, med najpomembnejše načelo delovanja računskega sodišča. Neodvisen položaj je računskemu sodišču določila ustava v 3.odstavku 150. člena,

ZRacS-1 pa je poudaril pomembnost tega načela v 2.odstavku 1. člena. Samostojnost in neodvisnost se kaže v razmerju do zakonodajne, izvršilne in sodne oblasti, kakor tudi v odnosu do drugih državnih organov, ki ne spadajo v nobeno od treh klasičnih vej oblasti (ustavno sodišče, varuh človekovih pravic, predsednik države, idr.). Nobeden organ mu ne more nalagati dela oziroma zahtevati kje in kaj naj revidira. Ne sme se vmešavati v odločanje o določitvi revizij in tudi ne v odločanje o že uvedenih revizijah. Računsko sodišče pa prav tako ne sme sprejemati navodil od drugih organov, poslovanje katerega UJS bo preverjalo in kako, v kolikšnem obsegu bo izvajalo revizije. V skladu z 2. odstavkom 25.člena ZRacS-1 lahko poslanci in delovna telesa državnega zbora, vlada, ministristva in organi lokalne skupnosti predlagajo, da opravi določene revizije, vendar računsko sodišče na te predloge ni vezano. Upoštevati mora le v ZRacS-1 določeno število predlogov državnega zbora (najmanj pet predlogov, od tega najmanj dva predloga opozicijskih poslancev in najmanj dva predloga delovnih teles državnega zbora).

Računsko sodišče v svojem programu dela za izvrševanje revizijske pristojnosti samo določa, kaj bo revidiralo (pravilnost ali smotrnost poslovanja) in pri kom bo izvajalo revizije. Pri tem je vezano le na tiste revizije, ki jih mora opraviti po ZRacS-1 in drugih zakonih (zakon o političnih strankah in zakon o volilni kampanji).

Samostojnost in neodvisnost se kaže tudi v finančni neodvisnosti. Računsko sodišče je samostojen proračunski uporabnik. V posebnem delu proračuna je določen kot nosilec postavke. Niti vlada niti ministristvo za finance ne smeta posegati v njegovo načrtovanje proračuna in razpolaganja s sredstvi oziroma pravicami, ki so mu določene v proračunu. Računsko sodišče samo, neposredno, predlaga državnemu zboru obsega sredstev, po namenih, za svoje delovanje. Pri tem je vezano na državne zmožnosti in predpise o proračunu in računovodstvu, kot drugi neposredni proračunski uporabniki. Zato ta samostojnost ni absolutna.

To načelo omogoča računskemu sodišču, da opravlja strokovno, nepristransko in učinkovito.

3.2.3. Načelo uspešnosti in učinkovitosti

Tako kot za vse organe javne uprave je načelo uspešnosti in učinkovitosti pomembno načelo dela računskega sodišča. Odraža se v uresničitvi programa dela za izvrševanje revizijske pristojnosti in v hitri ter kvalitetni pripravi revizij, v njegovi izvedbi in poročanju. Temeljita priprava revizijskega načrta je osnova za dobro izvedbo revizije. Revizija mora biti izvedena tako, da je delovni proces revidiranja čim manj moten. K učinkoviti izvedbi revizije dosti pripomorejo razgovori z odgovornimi osebami revidiranja, predvsem razčiščevanja o spornih ugotovitvah. Ta pomembno vplivajo na odpravljanje ugotovljenih nepravilnosti in nesmotrnosti. Pomembno je, da revidiranec razume in sprejme priporočila računskega sodišča, kako naj napake odpravi in izboljša svoje poslovanje. V revizijskem programu

računsko sodišče, poleg drugih elementov, določi število in vrsto revizij pri določenih UJS ter čas, v katerem mora biti revizija končana. Njegova dolžnost je, da uresniči revizijski program tako, da kvalitetno in pravočasno izvede vse revizije, določene v programu. Če tega cilja ne doseže, mora v svojem letnem poročilu o delu navesti razloge za odstopanja. Zanj veljajo enake norme UJS, to je, da mora pripraviti poročilo o doseženih ciljih in rezultatih na področjih iz svoje pristojnosti v preteklem letu. Načelo učinkovitosti vključuje uporabo drugih načel, kot so: načelo materialne resnice, zakonitosti, funkcionalnosti, ekonomičnosti, enakega obravnavanja revidirancev itn.

3.2.4. Načelo ekonomičnosti

Kot varuh javnih financ je računsko sodišče še posebej dolžno upoštevati, da je potrebno revizijski postopek voditi varčno, s čim manjšimi stroški in ga končati v čim krajšem času. Vendar pa je to načelo podrejeno drugim načelom, predvsem zakonitosti in pravilni ter popolni ugotovitvi dejanskega stanja ter pravilni presoji. To načelo je za delo računskega sodišča toliko bolj pomembno, ker ZracS-1 ni določil trajanja revizijskega postopka oziroma rokov za izvajanje revizije pri revidirancu oziroma vse do izdaje osnutka revizijskega poročila. Čas začetka in dokončanja revizij določi predsednik računskega sodišča v revizijskem programu, ki je temeljni akt za izvrševanje revizijske pristojnosti. Zato obvezuje vse zaposlene, ki so vključeni v posamezno revizijo, da jo pravočasno začnejo in dokončajo. Če se revizija, ki je bila določena v revizijskem programu, ne opravi z znatnim zamikom, mora računsko sodišče o tem poročati v letnem poročilu o svojem delu. K hitrosti in varčnosti postopka prispevajo razgovori z revidirancem, razčiščevanja spornih razkritij, uporaba metod vzorčenja, uporaba poročil revizijskih gospodarskih družb idr.

3.2.5. Načelo javnosti

Načelo javnosti je eno izmed temeljnih načel revizijskega postopka. Določeno je v 5. členu ZracS-1 in 48. členu poslovnika računskega sodišča. Uresničuje se predvsem s poročanjem. Računsko sodišče vsako leto pripravi letno poročilo o delu, ki ga obravnava državni zbor. Poleg tega revizijsko poročilo pošlje državnemu zboru in lahko tudi drugim organom.

Uresničevanje načela javnosti ima več pomenov. S poročili državni zbor kot zakonodajni organ dobi informacijo, kako se izvajajo zakoni ali se njihove določbe upoštevajo. Torej dobi povratno informacijo o tem, kako se uresničuje zakon, ki ga je sprejel. To informacijo pa dobijo tudi davkoplačevalci, javnost. Poročila računskega sodišča so praviloma deležna velike medijske pozornosti. Pritisk javnosti učinkuje tako na UJS (specialna prevencija), kakor tudi druge osebe (generalna prevencija), prav tako pa tudi na računsko sodišče. Slednje predvsem na to, da so poročila

pripravljena strokovno, nepristransko in da se zagotavlja enaka obravnava revidirancev.

Načelo javnosti se lahko omeji edino v primerih varovanja skrivnosti. Omejeno pa je tudi v času izvajanja revizije. V poslovniku računskega sodišča je izrecno določeno, da se o reviziji, ki je v postopku izvajanja, dajejo le podatki, v kateri fazi izvajanja je in kdaj bo končana, ne pa o ugotovitvah. To je razumljivo zaradi varovanja načela materialne resnice, saj dokler ni izdano revizijsko poročilo, so lahko ugotovitve revizorjev sporne in se lahko spremenijo.

Prvi odstavek 48. člena poslovnika določa, da računsko sodišče zagotavlja javnost dela:

- s poročilom o delu, ki ga predloži državnemu zboru
- s tiskovnimi konferencami in drugimi načini obveščanja medijev
- z objavljanjem revizijskih poročil o elektronskih publikacijah
- z rednimi objavami o poteku dela v elektronskih publikacijah
- z izdajanjem sporočil za javnost
- z objavljanjem pomembnejših mnenj o vprašanih iz svoje pristojnosti

3.2.6. Načelo varovanja skrivnosti in molčečnosti

To načelo izhaja iz poslovnika računskega sodišča in INTOSAI standardov. Pomeni, da morajo zaposleni na računskem sodišču pri svojem delu varovati državne, uradne, poslovne, industrijske in vojaške skrivnosti. Revizorji, vrhovni državni revizorji in člani pri svojem delu preverjajo tudi podatke, ki so označeni kot skrivnost. Dolžni so jih kot take varovati ne samo v času revizijskega postopka, ampak ves čas po prenehanju delovnega razmerja. V primerih, ko se revidira poslovanje revidiranca, ki je zaupne narave, se del ali pa celotno poročilo označi kot zaupno, kar pomeni, da morajo to upoštevati tudi drugi organi in posamezniki, katerim je vročeno ali dostopno tako poročilo.

Poslovnik računskega sodišča v 49. členu posebej določa, da se kot zaupni šteje revizijski program do izteka koledarskega leta, na katerega se nanaša. Proračunsko leto le v Republiki Sloveniji vezano na koledarsko leto in za sredstva svojega delovanja, ki jih računsko sodišče pridobi za posamezno proračunsko leto, mora polagati obračune državnemu zboru in davkoplačevalcem. Zato je dolžno svoje naloge, določene v revizijskem programu tudi končati. Če jih ne konča, mora javno poročati tudi o tistem delu revizijskega programa oziroma tisti reviziji, ki jih morda ni izvedlo. Smisel zaupnosti revizijskega programa je v razlogih prevencije, varovanja podatkov za vse potencialne revidirance. To velja predvsem za tiste UJS, ki niso

določeni v revizijskem programu, in njihovo poslovanje v določenem letu, na katerega se nanaša revizijski program ne bo revidirano, zato pa lahko slabše, manj pravilno in smotrno poslujejo, kot bi sicer, če bi njihovo poslovanje bilo revidirano.

4. PRISTOJNOSTI RAČUNSKEGA SODIŠČA

Pristojnosti računskega sodišča oziroma vrhovne revizijske ustanove se razlikujejo od države do države. Temeljna pristojnost je finančni nadzor nad porabo denarja davkoplačevalcev. Nekatera računska sodišča še sodijo in svetujejo javni upravi. Sodno funkcijo opravljajo računska sodišča v tistih državah, v katerih so del pravosodnega sistema in to predvsem v zadevah o odgovornosti za povzročeno škodo pri upravljanju z javnimi finančnimi sredstvi in pri odločanju o pritožbah zaradi nekaterih ravnanj davčnih oblasti.

Mesto računskih sodišč oziroma drugih vrhovnih revizijskih institucij v državi je v finančnem nadzoru poslovanja države. Finančni nadzor je preizkus zakonitosti, pravilnosti in gospodarjenja s finančnimi sredstvi. Nastopa v treh pojavnih oblikah: kot finančna kontrola, revizija in inšpekcija.

Za finančno kontrolo je značilno, da je v glavnem predhoden nadzor samega gospodarskega subjekta. Finančna kontrola lahko poteka stalno ali periodično. Revizija je naknaden in občasen finančni nadzor. Opravljajo jo zunanji nadzorni organi na podlagi izvedenskega obnavljanja že izvršenega poslovnega dogodka. Finančna inšpekcija je pretežno naknadni zunanji nadzor, ki temelji na strokovnem ugotavljanju dejstev.

Finančni nadzor lahko delimo po več kriterijih:

- glede na položaj organa, ki opravlja finančni nadzor. Ločimo zunanji finančni nadzor, ki ga opravlja subjekt, ki ni v poslovnem razmerju z nadzorovano osebo, in notranji finančni nadzor, ki ga izvaja organ samega gospodarskega subjekta.
- glede na področje nadzora- državni in komercialni. Če se s finančnim nadzorom nadzira uporaba javnih finančnih sredstev pri osebah javnega prava, je nadzor državni in ga opravljajo državni organi (vrhovna državna revizijska institucija, proračunska, državna inšpekcija). Komercialni nadzor izvajajo posebne zasebne, za to pooblašene revizijske družbe pri osebah civilnega prava.
- glede na čas opravljanja nadzora je nadzor lahko predhoden, če se opravi pred izvršitvijo finančnega dejanja, oziroma naknaden, če se izvede po že izvršenem finančnem dejanju. Cilj predhodnega nadzora je preventivno delovati in preprečiti mogoče nepravilnosti pri finančnem poslovanju, cilj

naknadnega nadzora pa je odkrivanje in ustrezno ukrepanje (Žibert, 2001, str.177-178).

Računska sodišča opravljajo nadzor nad vsakim subjektom , ki razpolaga z javnimi finančnimi sredstvi. To so predvsem subjekti javnega prava in osebe zasebnega prava, ki sprejemajo sredstva iz virov javnih financ, ali je v njih država kapitalsko udeležena.

Računsko sodišče ima širok krog potencialnih revidirancev in velika pooblastila glede vsebine revidiranja, kljub temu se pojavljajo določene slabosti pri delu računskih sodišč. Razlogi so naslednji:

- revizijske institucije nimajo na voljo sankcij za uveljavitev svojih ugotovitev v postopku preizkusa zakonitosti in gospodarnosti porabe javnih sredstev. Revidiranim osebam ne morejo dajati obveznih navodil ali proti njim izrekat ukrepov. Funkcija računskega sodišča je omejena na preverjanje, kritiko in svetovanje. Na podlagi njihovih ugotovitev lahko ukrepajo pristojni državni organi.
- premajhna dejavnost parlamenta, vlade in drugih državnih organov v zvezi z delom računskega sodišča. Od odgovornega ravnanja državnih organov, predvsem pa od splošne politične kulture, je odvisno, kako parlament in vlada obravnavata poročila računskega sodišča in kakšno težo dajeta ugotovitvam v teh poročilih. V kolikšni meri ugotovitve računskega sodišča padejo na plodna tla, je odvisno od splošne politične kulture, od tega, ali državni organi opravljajo svoje delo odgovorno, in od ugleda računskega sodišča v javnosti.
- v večini primerov računska sodišča opravljajo (ex post) naknadni nadzor, ko so potrebni dodatni napori in stroški za vzpostavitev zakonitega in gospodarnega stanja.

4.1. REVIZIJSKA PRISTOJNOST RAČUNSKEGA SODIŠČA RS

Pristojnosti Računskega sodišča so določene v zakonu od 20. do 30. člena. Najpomembnejša pristojnost računskega sodišča je revizijska pristojnost (ZRacS-1, 20.člen), na podlagi katere lahko:

- revidira pravilnost in smotrnost poslovanja
- revidira akt o preteklem in akt o načrtovanem poslovanju uporabnika javnih sredstev

Zakon v tem členu opredeljuje tudi, kdo je uporabnik javnih sredstev. Računsko sodišče lahko nadzira naslednje uporabnike javnih sredstev:

- pravne osebe javnega prava in njene enote,
- pravne osebe zasebnega prava, če:
- je prejela pomoč iz proračuna Evropske unije, državnega proračuna ali proračuna lokalne skupnosti,
- izvaja javno službo ali zagotavlja javne dobrine na podlagi koncesije,
- je gospodarska družba, banka ali zavarovalnica, v kateri imata država in lokalna skupnost večinski delež,

finančna oseba, če:

- je prejela pomoč iz proračuna Evropske unije, državnega proračuna ali proračuna lokalne skupnosti,
- izvaja javno službo ali zagotavlja javne dobrine na podlagi koncesije,

Med pravne osebe javnega prava štejejo neposredni in posredni uporabniki, ker imajo temeljne značilnosti oseb javnega prava. Ustanovljeni so z javnopravnim aktom, ustanovila jih je država ali lokalna skupnost in izvajajo naloge ali opravljajo dejavnost v javnem interesu. Enake značilnosti imata tudi Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ki po ZJF spadata v javni sektor. Krog revidirancev, ki jih lahko revidira računsko sodišče, je natančneje določen tudi z opredelitvijo preostalih pojmov v 3. členu ZJF. Ta določa, da so prejemniki proračunskih sredstev fizične ali pravne osebe, ki na podlagi pogodbe, sklenjene z neposrednim uporabnikom, odločbe ali sklepa neposrednega uporabnika prejmejo proračunska sredstva (Korpič, 2000, str.48).

4.1.1. Revidiranje pravilnosti poslovanja

Revidiranje pravilnosti poslovanja zajema preverjanje poslovanja glede na skladnost z zakoni in drugimi predpisi. Revidiranje pravilnosti poslovanja je pridobivanje ustreznih in zadostnih podatkov za izrek mnenja o skladnosti poslovanja s predpisi in usmeritvami, ki jih mora upoštevati uporabnik javnih sredstev (ZRacS-1, 20.člen).

Mnenja o poslovanju, ki ga poda Računsko sodišče RS, mora upoštevati vsak državni organ, organ lokalne skupnosti in uporabnik javnih sredstev, na poslovanje katerega se nanaša mnenje.

Pri reviziji skladnosti poslovanja s predpisi revizor ugotavlja, ali so bile naloge izvedene v skladu z veljavnimi zakoni, predpisi, ki jih je izdal pristojni državni organ. Poudarek je na preučitvi in primernosti javne porabe.

Drugo pomembno področje revidiranja usklajenosti s predpisi je izvrševanje proračuna. Revizorji preskušajo pravilnost postopkov in poslovnih dogodkov, ki so

bili izvršeni z namenom pridobitve sredstev iz državnega proračuna in porabe pri končnem uporabniku.

Tretje področje so javna naročila, kjer revizorji ugotavljajo, ali so bila pri naročanju blaga oziroma storitev spoštovana določila zakona o javnih naročilih (Vidovič, 1999, str.35).

Kot primer revizije pravilnosti poslovanja Korpičeva v svojem članku (2000, str.50) navaja naslednje: če je imelo ministrstvo v finančnem načrtu predvidena sredstva za izvedbo naložbe, računsko sodišče ne bo preverilo samo, ali je bila naložba izvedena, ampak tudi ali je bila izvedena zakonito, ali je bil upoštevan Zakon o javnih naročilih in drugi predpisi ter v proračunskem memorandumu določene usmeritve za investicijska vlaganja.

4.1.2. Revidiranje smotrnosti poslovanja

Revidiranje izvajanja nalog se ukvarja s pregledom gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti. Revizije smotrnosti poslovanja so glede na svojo naravo preiskovanja (gospodarnost, učinkovitost, uspešnost) obsežnejše, pri tej vrsti revizije gre za preverjanje poslovanja uporabnika javnih sredstev, izvajanje nalog, dejavnosti z vidika gospodarnosti, učinkovitosti in ali je dejansko dosegel zastavljene cilje.

Pri reviziji smotrnosti poslovanja se želi ugotoviti, ali so stroški delovanja uporabnika javnih sredstev, kolikor je mogoče majhni, in ali je izvajanje storitev gospodarno, učinkovito in uspešno. Ti dejavniki se lahko preučujejo ločeno, zato ni nujno, da vsaka revizija vključuje preizkus uspešnosti. Pri odločitvi je treba upoštevati učinke, pri izvajanju vsake revizije pa mora revizor določiti tudi merila za ocenjevanje omenjenih dejavnikov. Merila niso določena kot zakonske ali druge norme, ampak so odvisna od predmeta revizije in zato od revizije do revizije različna (Korpič, 2001, str.119).

Revidiranje smotrnosti poslovanja po 2. točki 3. odstavka 20. člena ZRacS-1 je pridobivanje ustreznih in zadostnih podatkov za izrek mnenja o gospodarnosti, mnenja o učinkovitosti ali mnenja o uspešnosti poslovanja.

Revidiranje smotrnosti glede na revizijske standarde INTOSAI predstavlja neodvisno ocenjevanje ali pregledovanje, kako so vladno delovanje, programi ali vladna organizacija učinkoviti in uspešni ob sočasnem upoštevanju gospodarnosti njihovega delovanja.

Pri presoji gospodarnosti se osrednje vprašanje revizorja nanaša na vprašanje, ali so bili resursi proračunskega uporabnika zahtevani, pridobljeni ali uporabljeni gospodarno oziroma ali izbrana sredstva predstavljajo najgospodarnejšo uporabo javnih sredstev.

Učinkovitost je povezana z gospodarnostjo. Predstavlja razmerje med danimi vložki in izidi. Pojem učinkovitosti se nanaša na odnos med kakovostjo in količino izdelkov in storitev, ki se zagotavljajo v javni službi, ter na dejavnosti in z njimi povezane stroške za resurse, ki jih uporabimo, da bi dosegli pričakovani rezultat.

Pojem uspešnosti se nanaša na uspeh pri doseganju zastavljenih ciljev in na želene učinke. Revidiranje uspešnosti je primerjanje dejanskih dosežkov, vplivov ali dejanskega stanja na nekem področju s cilji in namenom, zastavljenimi v političnih usmeritvah.

Računsko sodišče RS izvaja revizije smotrnosti poslovanja, ki so osredotočene predvsem na vprašanja gospodarnosti in učinkovitosti poslovanja proračunskih uporabnikov, izvedlo pa je že tudi revizijo, ki je poleg drugih ciljev vključevala tudi revidiranje uspešnosti poslovanja. Računsko sodišče se zaveda pomembnosti spreminjanja načina upravljanja javnih financ in prehajanja od ukvarjanja z vložki k rezultatom oziroma dosežkom proračunskih uporabnikov. Tudi v prihodnosti se bo intenzivneje izvajalo revizije uspešnosti poslovanja proračunskih uporabnikov. V okviru novega revizijskega pristopa bo računsko sodišče uveljavljalo in razvijalo revidiranje k rezultatom usmerjenega proračuna oziroma obliko programske evalvacije. Ta ima podobne cilje kot revidiranje smotrnosti poslovanja. Analizirati skuša razmerja med cilji, viri in rezultati neke politike ali programa (Bitenc, 2004, str.67-71).

4.1.3. Revidiranje akta o preteklem ali akta o načrtovanem poslovanju uporabnika javnih sredstev

ZRacs-1 določa v 20. členu, da lahko računsko sodišče revidira akt o preteklem in tudi akt o načrtovanem poslovanju UJS, pri čemer preverja akte ali poročila, lahko pa tudi samo zahteva, da UJS izdela določena poročila, ki jih nato revidira.

Računsko sodišče preverja poročila ali akte, kot so: računovodski izkazi, finančni načrti, poročila o doseženih ciljih in rezultatih UJS. Tudi zakon o javnih financah je v 62. členu zavezal neposredne in posredne proračunske porabnike, da v svojih finančnih poročilih določijo cilje in strategijo svojega razvoja in poročajo vsako leto ministrstvu in Državnemu zboru o doseženih ciljih in rezultatih. Ta poročila služijo računskemu sodišču za preverjanje uspešnosti poslovanja (Korpič, 2001, str.120).

Revizorji lahko na temelju pregledovanja aktov o bodočem in preteklem poslovanju, torej s pregledovanjem planskih in proračunskih dokumentov ter poročil o doseženih ciljih in rezultatih, presojuje programsko delovanje in poročanje o dosežkih delovanja proračunskih porabnikov (Bitenc, 2004, str.71).

Računskemu sodišču podobne institucije imajo v svetu dolgoletno tradicijo. Njihova temeljna naloga je nadzor nad javnimi financami. V skladu s sprejetimi mednarodnimi smernicami in priporočili se nadzor nad javnimi financami ne omejuje več zgolj na preverjanje zakonitosti in pravilnosti porabe javnih sredstev, ampak se vse bolj usmerja v ugotavljanje, ali so posamezni porabniki sredstva, ki so jim bila namensko dodeljena, zares gospodarno, učinkovito in uspešno uporabili (<http://www.rs-rs.si/htm>).

4.2. SVETOVANJE UPORABNIKOM JAVNIH SREDSTEV

Ena od temeljnih nalog Računskega sodišča RS, ki jo določa 21. člen zakona, je tudi svetovanje uporabnikom javnih sredstev. Računsko sodišče svetuje uporabnikom javnih sredstev med izvajanjem revizije ali na razčiščevalnem sestanku po izdaji osnutka računskega sodišča revidirancu. Sodeluje lahko na posvetih in seminarjih o javnofinančnih vprašanjih, predvsem pa lahko svetuje javni upravi, kako povečati učinkovitost poslovanja uporabnikov javnih sredstev. Revizor računskega sodišča ne svetuje samo v vezi s pravilnostjo poslovanja ampak tudi pri gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti. Ta njegova naloga se nanaša tako na odpravo v nadzoru ugotovljenih nepravilnosti kot na svetovanje v zvezi z izboljšanjem gospodarnosti poslovanja.

Poslovník računskega sodišča (Ur. List RS, št. 91/2001) podrobneje opredeljuje način svetovanja. Računsko sodišče v skladu s svojim poslovníkom lahko svetuje na treh nivojih. Kadar se mnenje o javnofinančnem vprašanju lahko opre na že opravljene revizije, lahko podata mnenje član računskega sodišča ali vrhovni državni revizor, kadar pa o takšnem vprašanju računsko sodišče še ni odločalo o reviziji, poda mnenje senat. Njegovo mnenje zavezuje revizorje pri izvajanju revizij.

Član računskega sodišča ali vrhovni državni revizor lahko podata tudi svoje osebno strokovno mnenje s pojasnilom, da takšno mnenje ne temelji ne praksi računskega sodišča in da zato takšno mnenje računskega sodišča ne zavezuje.

Svetovanje ne sme biti razlaganje ali ocenjevanje že izdanih revizijskih poročil, razen ko gre za izražanje mnenja v strokovnem, znanstvenem, raziskovalnem in pedagoškem delu.

Svetovalna funkcija računskega sodišča temelji na izkustvenih ugotovitvah pridobljenih v posameznih nadzorih in strokovnih znanjih revizorjev. Svetovanje zahteva zelo veliko izkušenj in strokovnega znanja, terja pa tudi veliko mero previdnosti, saj mora po določbi 44. člena Poslovníka pri svetovanju uporabnikom javnih sredstev računsko sodišče paziti na svojo revizijsko neodvisnost. Na previdnost opozarjajo tudi revizijski standardi INTOSAI. VRI mora zagotoviti, da se pri svetovanju ne vpleta v posebej pojasnjene ali same po sebi razumljive obveze, ki

bi lahko vplivale na neodvisno izvajanje njegovih revizijskih pooblastil (Habjan, 2005, str.78).

V letu 2005 so člani in vrhovni državni revizorji na podlagi zaprosil uporabnikov javnih sredstev svetovati o različnih vprašanjih (<http://www.rs-rs.si/htm>):

- izplačilih, izhajajoč iz stroškov dela, predvsem o obračunavanju in izplačevanju plač, nadomestil plač v breme delodajalca, povračil stroškov v zvezi z delom sejnin, jubilejnih nagrad ter o regresu za letni dopust in izplačilu nadur za sodnike;
- povračilih stroškov volilne kampanje in financiranju političnih strank;
- izplačevanju različnih državnih pomoči;
- postopkih in načinih oddajanja javnih naročil;
- poslovanju občin, predvsem v zvezi s pristojnostmi nadzornih odborov občin, sklepanjem pogodb med občino in javnimi zavodi med začasnim financiranjem, zaračunavanjem provizije za pobiranje takse za obremenjevanje voda, upoštevanjem plačilnih rokov po Zakonu o izvrševanju proračuna, sklepanjem pogodb v zvezi z dodeljevanjem transferov ter
- drugih vprašanjih, kot. npr. o hrambi finančne in računovodske dokumentacije v elektronski obliki, vsebini pravilnika o notranji reviziji.

Senat je podal tudi mnenje o treh javnofinančnih vprašanjih, in sicer o izvajanju naložb v infrastrukturne objekte občin, razporejanju in uporabi presežkov prihodkov nad odhodki javnih zavodov in priznavanju dodatkov sodnikom.

4.3. IZDAJANJE POTRDIL ZA NAZIV DRŽAVNI REVIZOR IN PREIZKUŠENI DRŽAVNI REVIZOR

Med pristojnosti računskega sodišča spada tudi izdajanje potrdila za naziva državni revizor in preizkušeni državni revizor. Oseba lahko pridobi potrdilo za naziv državni revizor oziroma za naziv preizkušeni državni revizor, če izpolnjuje določene pogoje, ki so opredeljeni v 22. členu ZRacS-1, in natančneje opredeljene pogoje za pridobitev revizorskih nazivov, opravljanje izpitov za revizorske nazive in izdajanje potrdil za revizorske nazive v Pravilniku o izdajanju potrdil za naziva državni revizor in preizkušeni državni revizor, ki ga sprejme predsednik računskega sodišča.

4.4. IZDAJANJE REVIZIJSKIH STANDARDOV IN PRIROČNIKOV

Računska sodišča presojujejo zakonitost delovanja in varčnost finančnega poslovanja revidiranih oseb glede na določbe notranjega finančnega prava in s sodili revizijske prakse doma in v tujini. Revizijske standarde, s katerimi je možno ovrednotiti

kakovost rezultatov revizije, izdajajo za potrebe državnega revidiranja same vrhovne revizijske institucije in njihova mednarodna združenja (Žibert, 2001, str.183).

Standarde za revidiranje poslovanja uporabnikov javnih sredstev v Republiki Sloveniji, ki se nanašajo na izvrševanje revizijske pristojnosti računskega sodišča, revizijske pristojnosti računskega sodišča, revizijske priročnike in drugo strokovno literaturo, ki je pomembna za razvoj revizijske stroke, izdaja računsko sodišče samo ali skupaj s Slovenskim inštitutom za revizijo (ZRacS-1, 23. člen).

Revizijski priročnik je ena izmed najpomembnejših podlag, ki jih je treba upoštevati pri izvajanju revizij, priprava takšnega priročnika mora biti natančno in temeljito. Priročnik računskega sodišča vsebuje zelo razčlenjena navodila za uporabo usmeritev, opisanih v smernicah, in ga je treba zaradi najnovejše revizijske prakse še naprej izpopolnjevati in posodablјati. Revizijski priročnik ne pomeni le skupka metodoloških rešitev, temveč je predvsem orodje, ki se uporablja za obvladovanje organizacijskih vidikov izvajanja revizij.

Pri pripravi priročnikov je bil tudi revizijski proces zasnovan tako, da omogoča predvidljiv potek posameznih faz revizijskega procesa, usklajeno izvajanje dejavnosti na vseh ravneh in pravočasno izvajanje med seboj soodvisnih dejavnosti.

Priročnik računskega sodišča, izdelan v 2005, vsebuje zelo razčlenjena navodila za uporabo usmeritev opisanih v smernicah. S tem je bila dosežena pomembna stopnja pri prizadevanjih računskega sodišča, da bi bile revizije kakovostne in zanesljive.

S priročnikom je računsko sodišče naredilo pomemben korak k standardizaciji revizijskega procesa za izvajanje revizij pravilnosti poslovanja (<http://www.rs-rs.si/htm>).

4.5. IZVRŠEVANJE REVIZIJSKE PRISTOJNOSTI

Zakon zavezuje računsko sodišče, da mora izvajati revizije v skladu s splošno sprejetimi revizijskimi načeli in pravili, ter da se mora ravnati po mednarodno sprejetih standardih revidiranja (ZRacS-1, 24. člen).

Računsko sodišče RS pri izvajanju revizij uporablja naslednje mednarodne revizijske standarde, objavljene v slovenskem jeziku (Napotilo za izvajanje revizij, Ur. list RS, št.45/2001):

- Revizijske standarde, ki jih je junija 1992 sprejel INTOSAI – Mednarodna organizacija vrhovnih revizijskih institucij (Revizijski standardi, Slovenski inštitut za revizijo, Ljubljana, 1994);
- Evropske smernice za izvajanje mednarodnih revizijskih standardov INTOSAI (Revizor, št.7-8, 1999);

- Mednarodne standarde revidiranja in mednarodna stališča o revidiranju, ki jih sprejema IFAC- Mednarodno združenje računovodij (Zbirka: Mednarodni standardi revidiranja in mednarodna stališča o revidiranju, Slovenski inštitut za revizijo, Ljubljana, 1997, z dopolnitvami).

Računsko sodišče je od leta 1995 član Mednarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucij držav članic Združenih narodov INTOSAI (International Organization of Supreme Audit Institutions). Ustanovljena je bila leta 1953 in združuje VRI z vsega sveta. Nastala je zaradi potrebe po poenotenju položaja, pristojnosti in načina delovanja državne revizije in da VRI izmenjujejo izkušnje o finančnem nadzoru javnih sredstev.

INTOSAI je izdal revizijske standarde, ki so pomembne smernice za delovanje VRI. Temelj teh standardov je rimska deklaracija o revizijskih smernicah iz leta 1977, ki je eden najpomembnejših aktov, ki jih je sprejel INTOSAI. Njena načela so temelj delovanja in položaja VRI, ne glede na državno ureditev posamezne članice (Korpič, 1997, str.10).

Revizijski standardi INTOSAI vključujejo revidiranje pravilnosti poslovanja in revidiranje izvajanja nalog.

Revizija pravilnosti poslovanja zajema: preiskovanja in ovrednotenje računovodskih evidenc ter podajanje mnenj o računovodskih izkazih; revidiranje računovodskega obravnavanja poslovnih dogodkov z oceno usklajenosti z veljavnimi zakoni in predpisi; revidiranje notranjih kontrol in delovanje notranje revizije; pregledovanje pravičnosti in pravilnosti upravnih odločitev in poročanje o ugotovitvah revizije. Revizija izvajanja nalog pa obsega revidiranje gospodarnosti, uspešnosti in učinkovitosti. Za to vrsto revizije v tujini uporabljajo izraz »value for money«. Nanaša se na preverjanje dosežkov porabljenega denarja z vidika gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti, ki so znane kot »trije eji« (economy, efficiency, effectiveness);

- economy (gospodarnost) kot največje možno zmanjšanje stroškov virov ali javnih sredstev, porabljenih za posamezne dejavnosti ob upoštevanju ustrezne kakovosti
- efficiency (učinkovitost) kot razmerje med dosežki v obliki izdelkov, storitev in drugih rezultatov ter med vloženi viri, ki so porabljeni za njihovo pridobitev
- effectiveness (uspešnost) kot stopnja doseganja ciljev in razmerje med pridobljenimi in dejanskimi učinki določene dejavnosti (Korpič, 1997, str.45).

Zakon o računskem sodišču določa v 20. členu, da lahko računsko sodišče revidira pravilnost in smotrnost poslovanja uporabnikov javnih sredstev in da lahko revidira akt o poslovanju v preteklem in akt o načrtovanem poslovanju uporabnika javnih

sredstev. S tem ko računsko sodišče revidira poslovanje uporabnikov javnih sredstev, preverja, ali je davkoplačevalski denar porabljen v skladu z zakoni in ali je porabljen gospodarno, učinkovito in uspešno ter v skladu z nameni, za katere je predviden in dodeljen.

Določba 25. člena ZRacS-1 določa, da mora računsko sodišče vsako leto revidirati:

- pravilnost izvršitve državnega proračuna (pravilnost poslovanja države),
- pravilnost poslovanja javnega zavoda za zdravstveno zavarovanje,
- pravilnost poslovanja javnega zavoda za pokojninsko zavarovanje,
- pravilnost poslovanja ustreznega števila mestnih in drugih občin,
- poslovanje ustreznega števila izvajalcev gospodarskih javnih služb,
- poslovanje ustreznega števila izvajalcev negospodarskih javnih služb.

Poleg rednih revizij, ki jih računskemu sodišču nalaga zakon, so v letni program računskega sodišča uvrščene tudi druge revizije po izboru računskega sodišča. V okviru zakona računsko sodišče samostojno določa, katere revizije bo izvedlo v posameznem obdobju. Pri slednjih mora obravnavati tudi predloge poslancev in delovnih teles Državnega zbora, vlade, ministrstev in organov lokalnih skupnosti.

4.5.1. Faze izvajanja revizije

Faze izvajanja revizije so:

- načrtovanje revizije
- izvajanje revizije pri revidirancu
- poročanje
- spremljanje uresničevanja priporočil in učinkov revizije

4.5.1.1. Načrtovanje revizije

Revizije se začenjajo načrtovati s strateškim nadzornim programom, kjer se opredelijo področja, pomembna za revidiranje, in konkretizirajo usmeritve glede vrste in predmeta revizij. Na podlagi strateškega nadzornega programa revizorji pripravljajo revizijske namere, v katerih določajo uporabnika javnih sredstev, predmet in obseg revizije, cilje, utemeljitev, način izvedbe, načrtovan čas za izvedbo revizije in predračun stroškov. Na podlagi revizijskih namer se določi letni nadzorni program, na podlagi katerega se lahko izvajajo revizije.

Načrtovanje posamične revizije se začne s pripravo izvedbenega revizije. Načrt revizije pomeni temeljito pripravo na izvedbo, v njem se opredelijo glavna vprašanja in podvprašanja, na katera mora revizor odgovoriti z izvedbo dokazov in njihovo presojo v reviziji. Revizor mora določiti tudi metode revidiranja, merila in jasno opredeliti cilj revizije.

Revizor preučuje in preizkuša pravilnost poslovanja, skladnost s predpisi, gospodarnost, učinkovitost in uspešnost poslovanja revidiranca. Pri določanju obsega revizije je zelo pomembno, ali se lahko zanese na delovanje notranjih kontrol pri revidiranju. Za ocenjevanje gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti mora revizor že v načrtu revizije opredeliti merila. Če ima revidiranec že sprejeta določena merila za ocenjevanje svojega poslovanja, revizor presodi, ali so zadostna za uresničitev ciljev revizije, lahko pa določi še svoja merila, ki jih mora predstaviti revidiranju in zapisati tudi v revizijsko poročilo po opravljeni reviziji.

Revizor mora načrtovati revizijo tako, da bo revizija izvedena s čim manjšimi stroški v čim krajšem času in da bo, glede na porabljen sredstva, revizija čim bolj kakovostno izvedena ter dejansko stanje popolno in pravilno ugotovljeno. V načrtu mora revizor opredeliti tudi, ali bo, glede na strokovna znanja in veščine revizijske skupine usposobljen, da bo lahko sam izvedel revizijo, ali potrebuje pomoč drugih strokovnjakov, institucij ali izvedencev.

Čas porabljen za pripravo revizije, se navadno obrestuje z boljše organizirano in učinkovito revizijo. Revizor lahko v fazi načrtovanja tudi ugotovi, da revizije ni smiselno izvesti, ker ne bi bili doseženi cilji učinkov revizije (Korpič, 2001, str.121-123).

4.5.1.2. Izvajanje revizije pri revidiranju

Revizija se formalno začne z izročitvijo sklepa o izvedbi revizije uporabniku. Uporabnik javnih sredstev pridobi status revidiranca po dokončnosti sklepa. Revizor predstavi revidiranju cilje in predmet revizije ter metode, ki jih namerava uporabiti pri zbiranju dokazov. Od dobrega delovanja notranjih kontrol pri revidiranju, ki zmanjšuje tveganje, je odvisno nadaljnje pridobivanje primernih, ustreznih in razumnih revizijskih dokazov.

Glede na to, da praviloma revizijo izvaja več revizorjev, vodja revizijske skupine vodi delo in usklajuje delo skupine. Skupina mora sodelovati pri delu in na koncu predstaviti osnutek revizijskega poročila (Korpič, 2001, str.123-124).

4.5.1.3. Poročanje

Z vročitvijo osnutka revizijskega poročila se začne stopnja poročanja. Osnutek revizijskega poročila služi revidiranju za to, da se pripravi na razčiščevalni sestanek. Na njem lahko revidiranec izpodbija posamezna razkritja ali poda pojasnila v

razkritju. Na razčiščevalnih sestankih lahko revizorji tudi svetujejo revidirancu, kako izboljšati poslovanje. Revizor nato znova oceni in preuči izpodbijana revizijska razkritja ter izda predlog revizijskega poročila. Vroči se revidirancu in odgovornim osebam revidiranca v času, na katerega se nanaša revizija. Zoper revizijsko razkritje lahko revidiranec in odgovorne osebe ugovarjajo v 8 dneh. O spornem razkritju odloča senat računskega sodišča. Ta mora svojo odločitev sprejeti v 15 dneh po sprejemu ugovora. Odloči lahko, da se sporno razkritje izloči ali ohrani v revizijskem poročilu ali ga sam določi. Poročilo se nato vroči revidirancu, odgovorni osebi in drugim organom, če predsednik sodišča oceni, da jih je potrebno obvestiti o revizijskem razkritju.

Poslovniki računskega sodišča podrobneje opredeljuje samo strukturo revizijskega poročila, vsebino revizijskega poročila pa podrobno določa smernica o poročanju, ki jo izda predsednik. Poudariti je treba, da morajo biti revizijska poročila strokovna, pomembna in pravočasna. Revizijsko poročilo lahko vsebuje tudi priporočila (Korpič, 2001, str.124-125).

4.5.1.4. Spremljanje uresničevanja priporočil in učinkov revizije

Uporabnik javnih sredstev je dolžan predložiti računskemu sodišču odzivno poročilo. V njem poroča računskemu sodišču, kako je oziroma bo odpravil razkrite nesmotrnosti poslovanja in kako sledi priporočilom. Računsko sodišče preizkusi verodostojnost odzivnega poročila in lahko na podlagi ocene, da nesmotrnosti niso zadovoljivo odpravljene, izda poziv za ukrepanje. Izda ga pristojnemu organu za ukrepanje in ta mora zoper kršitelja ukrepati v 30 dneh ter o tem obvestiti računsko sodišče ali poslati obrazložitev opustitve ukrepov.

V primeru hude kršitve obveznosti dobrega poslovanja računsko sodišče obvesti o tem Državni zbor, izda pristojnemu organu poziv za razrešitev odgovorne osebe in sporočilo za javnost (Korpič, 2001, str.125-126).

4.6. REVIZIJSKI PROCES

Revizijski proces lahko po zakonu delimo v:

1. predrevizijski postopek
2. revizijski postopek in
3. porevizijski postopek

4.6.1. Predrevizijski postopek

Predrevizijski postopek zajema sprejem nadzornega programa, pripravljala dejanja, zbiranje podatkov in opravljanje poizvedbo revidirancu in reviziji ter pripravo

podrobnega načrta za izvedbo revizije. V predrevizijskem postopku revizor pridobiva podatke za ocenitev tveganj v poslovanju revidiranca oziroma pridobi druge podatke, potrebne za odločitev o uvrstitvi revizije v letni program dela računskega sodišča.

Predrevizijska poizvedba, ki jo je zakon določil v 26. členu, je namenjena zbiranju podatkov, dokumentacije in informacij za pripravo načrtov oziroma za izvajanje revizije že pred uvedbo revizije. Računsko sodišče lahko pred uvedbo revizije zahteva od uporabnika javnih sredstev vse podatke in drugo dokumentacijo ter opravi poizvedbe, potrebne za odločitev o izvajanju revizije, ali lahko na podlagi tega predhodnega postopka ugotovi, da ni smiselno izvajati revizije, in se izda predlog za opustitev revizijske namere. Namen predrevizijske poizvedbe je pridobiti podlago za uspešno in učinkovito izpeljavo revizije. Računsko sodišče zbira informacije zato, da bi natančneje opredelilo začetne odločitve o področjih, stroških, času in potrebnem znanju, določilo težišča revizije, merila in metode preizkušanja.

Uporabniki javnih sredstev so dolžni posredovati zahtevane podatke računskemu sodišču, pričakuje se, da izražajo pripravljenost za sodelovanje in zagotovijo vse zahtevane dokumente in informacije, ki jih zahteva revizor. Če uporabnik javnih sredstev ne izroči zahtevanih podatkov v določenem roku, se odgovorna oseba UJS kaznuje z denarno kaznijo (ZRacS-1, 38.člen).

V letu 2005 je računsko sodišče namenilo predrevizijskim postopkom del časa, v katerem so revizorji preučevali informacije iz prejetih pobud za odločanje o tem, ali bodo nadaljevali postopke revidiranja, in pridobivali podatke za izdelavo podrobnih načrtov revizij. Poleg tega je opravilo tudi nekaj poizvedovanj o pobudah, v katerih so posamezniki ali organizacije opozarjali na nepravilnosti v poslovanju oseb javnega prava in predlagali izvedbo revizije. Računsko sodišče po lastni želji upošteva pobude. Nemogoče je revidirati vse, zato je potrebno izbrati najpomembnejše. Računsko sodišče je v letu 2005 prejelo 137 pobud za uvedbo revizij. Vložili so jih posameznik, Državni zbor, vladne službe, ministrstva, in organi v sestavi ministrstev in organi lokalnih skupnosti. Načrtovane predhodne revizije so bile v letu 2005 tudi zaključene, pri nekaterih se je postopek nadaljeval z uvedbo revizije, v dveh primerih pa se je na podlagi ugotovitev predhodne revizije in na predlog vrhovnega državnega revizorja postopek končal v predrevizijski fazi (<http://www.rs-rs.si.htm>).

4.6.2. Revizijski postopek

Revizijski postopek je določen v 27. in 28. členu ZRacS-1 in v Poslovniku Računskega sodišča Republike Slovenije. Za druga vprašanja, ki niso urejena z zakonom, je določena smiselna uporaba Zakona o splošnem upravnem postopku. Revizijski postopek se začne z izdajo sklepa o izvedbi revizije. Zoper ta sklep je dopusten ugovor prejemnika v 8 dneh po vročitvi sklepa. O ugovoru odloča senat računskega sodišča.

Izvajanje revizije obsega (ZRacS-1, 27. člen):

- pregled sistema ali nekaterih podsistemov poslovanja in računovodstva,
- pregled knjigovodskih listin in drugih dokumentov o poslovanju,
- pregled prostorov, objektov in naprav, ki jih revidiranec uporablja za svoje poslovanje
- druga revizijska dejanja, potrebna za uresničitev revizijskih ciljev,
- Računsko sodišče lahko med revizijo izda revidirancu tudi nalog za predložitev listin. Ta akt se izda, če revidiranec teh listin ne predloži.

Revizijski postopek se konča z izdajo poročila, v katerem računsko sodišče poda mnenje o poslovanju revidiranca. Pred izdajo poročila se revidirancu vroči osnutek revizijskega poročila, sledi razčiščevanje spornih revizijskih razkritij z revidirancem na razčiščevalnem sestanku, priprava predloga revizijskega poročila, morebiten ugovor revidiranca zoper revizijsko razkritje in senatno delo. Revizijski postopek se konča po izvedenem postopku razčiščevanja z izdajo revizijskega poročila. Na koncu revizijskega poročila je vselej navedeno, ali je revidiranec dolžan predložiti odzivno poročilo.

Na razčiščevalnih sestankih z revidirancem se revidirancem daje možnost, da pojasni svoje ravnanje, da sami neposredno izpodbijajo ugotovitve in revizorjevo presojo, sami sestanki pa so tudi oblika dela, kjer pooblaščenca računskega sodišča neposredno svetujejo revidirancu, kako naj bole posluje. (Korpič, 2001, str.117.126).

Pri reviziji računovodskih izkazov in pravilnosti poslovanja izrazi računsko sodišče tri različice mnenja o poslovanju revidiranca, in sicer pritrdilno mnenje (pozitivno), odklonilno mnenje (negativno) ali mnenje s pridržkom. Pri tem mora upoštevati tri različne vidike, to je izračunano najverjetnejšo napako, zgornjo mejo napake in prag pomembnosti. Kadar revizor iz temeljnih razlogov ne pridobi ustreznih in zadostnih dokazov ali če revidiranec ne predloži zahtevane dokumentacije, revizor zavrne mnenje, vendar morajo biti okoliščine za to jasno izražene. Pri revizijah smotrnosti pa revizor izrazi mnenje pisno (Denar. Razkritja računskega sodišča v 2002, št.8, str.11).

4.6.3. Porevizijski postopek

Porevizijski postopek sledi, če so bile pri uporabniku javnih sredstev razkrite pomembne nepravilnosti ali nesmotrnosti. Postopek se izvede, če uporabnik javnih sredstev ne sprejme ustreznih popravljalnih ukrepov med revizijo. Če uporabnik javnih sredstev med revizijo odpravi ugotovljene nepravilnosti in nesmotrnosti, računsko sodišče o tem poroča v revizijskem poročilu, v tem primeru ni porevizijskega postopka.

Če uporabnik javnih sredstev odpravi nepravilnosti ali nesmotrnosti pri svojem poslovanju po izdaji revizijskega poročila, računsko sodišče to ugotovi in poroča v porevizijskem poročilu.

Revidiranec mora predložiti računskemu sodišču v roku, ki ga določi računsko sodišče, odzivno poročilo, v katerem poroča o odpravljanju razkritih nepravilnosti oziroma nesmotrnosti. Računsko sodišče lahko preizkusi verodostojnost odzivnega poročila z revizijo. Ocena zajema presojo o tem, ali je odzivno poročilo verodostojno in ali so izkazani popravljalni ukrepi, ki jih je uvedel uporabnik zato, da odpravi določeno nepravilnost ali nesmotrnost v svojem minulem poslovanju, zadovoljivi.

Revizija odzivnega poročila se izvede po enakem načrtu in postopku kot preostale revizije, s tem da je cilj te revizije pridobiti ustrezne in zadostne dokaze za izrek mnenja o verodostojnosti odzivnega poročila (Korpič, 2004, str.79-87).

Računsko sodišče preverja tudi, ali so izkazani popravljalni ukrepi zadovoljivi. Porevizijski postopek se konča z izdajo porevizijskega poročila, če na podlagi odzivnega poročila oceni, da so izkazani ukrepi zadovoljivi. Če računsko sodišče oceni, da ugotovljene nepravilnosti oziroma nesmotrnosti niso zadovoljivo odpravljene, s čimer uporabnik javnih sredstev krši obveznost dobrega poslovanja, lahko izda poziv za ukrepanje. Izda ga organu, ki lahko v okviru svojih pristojnosti ukrepa zoper kršitelja. Pristojni organ, ki je prejel poziv za ukrepanje, mora v skladu s svojimi pristojnostmi ukrepati zoper kršitelja. Pristojni organ, ki je prejel poziv za ukrepanje, mora v skladu s svojimi pristojnostmi ukrepati zoper kršitelja v 30 dneh in o tem obvestiti računsko sodišče.

Če gre za hudo kršitev obveznosti dobrega poslovanja, obvesti računsko sodišče o tem Državni zbor. Pristojno delovno telo Državnega zbora razpravlja o hudih kršitvah v prisotnosti uporabnika javnih sredstev in sprejme sklep o ukrepih zaradi hude kršitve obveznosti dobrega poslovanja. Če gre za hude kršitve dobrega poslovanja, računsko sodišče izda pristojnemu organu poziv za razrešitev odgovorne osebe in sporočilo za javnost.

Računsko sodišče izda poziv za razrešitev odgovorne osebe organu za katerega oceni, da lahko izvede ali začne postopek razrešitve. Svojo odločitev o pozivu mora organ, ki mu je bil vročen poziv, sporočiti računskemu sodišču v 15 dneh po vročitvi poziva (ZracS-1, 29. člen).

V skladu s trinajstim odstavkom 29. člena ZRacS-1 in 43. členom Poslovnika računskega sodišča lahko računsko sodišče predlaga razrešitev nadzornega odbora svetu lokalne skupnosti. Predlog za razrešitev poda, če ugotovi, da nadzorni odbor lokalne skupnosti ne opravlja svojih nalog ali jih ne opravlja ustrezno. Sporočilo za javnost izda predsednik računskega sodišča na podlagi 29. člena ZRacS-1 in 42. člena Poslovnika. V njem navede revizijo, s katero so bile razkrite nepravilnosti ali

nesmotrnosti v poslovanju in zaradi katerih se šteje, da je podana huda kršitev obveznosti dobrega poslovanja. Sporočilo vsebuje še opis ravnanja uporabnika javnih sredstev po končani reviziji, ukrepanje računskega sodišča in organov, ki jim je računsko sodišče izdalo poziv za ukrepanje ali poziv za razrešitev odgovorne osebe. Sporočilo za javnost se objavi v medijih, ki jih v skladu s Poslovníkom računskega sodišča, določi predsednik računskega sodišča.

Računsko sodišče lahko v primeru utemeljenega suma, da je bil storjen prekršek ali kaznivo dejanje, predlaga uvedbo postopka zaradi prekrška oziroma vloži ovadbo (ZRacS-1, 30.člen).

S temi ukrepi se porevizijski postopek Računskega sodišča konča, nadaljnje delo in ukrepanje pa preide na druge organe, ki naj bi s svojimi ukrepi vplivali na izboljšanje poslovanja UJS. Zoper ukrepe računskega sodišča ni pravnega sredstva pritožbe ali kakršnega drugega pravnega sredstva za njihovo izpodbijanje, odločitve računskega sodišča o prejetih ukrepih pa se tudi ne morejo presoјati v upravnem sporu po 157. členu Ustave RS.

O primerih hude kršitve obveznosti dobrega poslovanja pri štirih uporabnikih javnih sredstev je računsko sodišče v letu 2005 obvestilo Državni zbor in ga na podlagi 10. odstavka 29. člena ZRacS-1 pozvalo k ukrepanju. Organom, ki so po oceni računskega sodišča pristojni, da lahko izvedejo postopek razrešitve odgovorne osebe, je bil izdan poziv za razrešitev odgovornih oseb in sporočila za javnost. V letu 2005 je bil razrešen eden od direktorjev.

V letu 2005 je računsko sodišče vložilo dva predloga za uvedbo postopka o prekršku in sedem ovadb zaradi kaznivega dejanja na podlagi nepravilnosti, razkritih v revizijah. Predlogi sodniku za prekrške za uvedbo postopka o prekršku so bili podani zaradi nepravilnosti pri zbiranju in porabi sredstev pri izvedbi volilne kampanje in zaradi nepravilnosti pri določanju plač.

Od sodnika za prekrške računsko sodišče ni prejelo odločbe v zvezi z predlogom in tudi nobene odločbe zaradi treh prekrškov, za katere je bila uvedba postopoma predlagana v letu 2004.

Ministrstvu za notranje zadeve in pristojnemu državnemu tožilstvu je računsko sodišče poslalo 7 naznanil oziroma ovadb zaradi suma kaznivih dejanj ponareditev ali uničenja uradne listine, knjige ali spisa, izdaje uradne tajnosti in zlorabe položaja ali pravic. Pristojni državni tožilec je v enem primeru ovadbo zavrgel, v enem pa je računsko sodišče obvestil, da je v zvezi z naznanjenim kaznivim dejanjem že zahteval preiskavo. Ministrstvo za notranje zadeve računskega sodišča o svojih odločitvah v zvezi z vloženimi ovadbami oziroma naznanili ni seznanilo (<http://www.rs-rs.si.htm>).

Z uvedbo porevizijskega postopka je računsko sodišče pomembno povečalo učinkovitost dela državne revizije. Uporabniki javnih sredstev s takojšnjim ukrepanjem poskrbijo za učinkovito odpravljanje nepravilnosti in nesmotrnosti. Uvedene so bile številne dejavnosti, predvsem pri notranjem kontroliranju, in s katerimi so bili zagotovljeni pogoji za hitrejšo odkrivanje morebitnih nepravilnosti v poslovanju in za preprečevanje nepravilnosti tudi v prihodnje.

Računsko sodišče v poročilu o delu za leto 2005 ugotavlja, da se uporabniki javnih sredstev, ki morajo na zahtevo računskega sodišča sprejeti popravljalne ukrepe, srečujejo tudi z nekaterimi težavami. Problemi nastajajo pri iskanju ustreznih ukrepov, s katerimi bi lahko odpravili v revizijskem poročilu ugotovljene nepravilnosti ali nesmotrnosti in šele na podlagi teh ugotovitev izpeljati ukrepe.

Temeljni cilj porevizijskega postopka je izboljšanje poslovanja, ne kaznovanje. Uporabniki javnih sredstev in ključni državni organi se še premalo odzivajo na ugotovitve računskega sodišča. Predvsem bi morali z večjo odgovornostjo obravnavati revizijska poročila računskega sodišča in poskrbeti za sprejem zadovoljivih popravljalnih ukrepov, da ne bi bili potrebni porevizijski ukrepi, kot jih določa ZracS-1 (Korpič,2004, str.79-87).

4.7 .REVIDIRANJE ZAKLJUČNEGA RAČUNA PRORAČUNA REPUBLIKE SLOVENIJE

Med obvezne naloge računskega sodišča spada revidiranje zaključnega računa proračuna Republike Slovenije. Ta obveznost je določena v dveh temeljnih zakonih, v 25.členu ZracS-1 in v 97. členu ZJF. Določba 97.člena ZJF določa, da ministrstvo, pristojno za finance, predloži vladi predlog zaključnega računa državnega proračuna skupaj z dokončnim poročilom računskega sodišča v tridesetih dneh po predložitvi dokončnega poročila računskega sodišča. Vlado v istem času zavezuje, da določi predlog zaključnega računa državnega proračuna in ga skupaj z dokončnim poročilom računskega sodišča do 1.oktobra tekočega leta predloži Državnemu zboru v sprejem.

Računsko sodišče mora v petih mesecih opraviti revizijo pravilnosti izvršitve državnega proračuna. V ta čas so všteti tudi vsi procesni roki, ki so dani revidirancem za razčiščevalne sestanke, vložitev morebitnih ugovorov in odločanje senata.

V revizijskem poročilu o zaključnem računu želi računsko sodišče dati Državnemu zboru in davkoplačevalcem čim več in čim popolnejše informacije o tem, koliko je bilo zbranega denarja v proračunskem letu in kako se je denar porabljal. Računsko sodišče se zato ne zadovolji samo s pregledovanjem obveznih sestavin zaključnega računa proračuna, ki zajema njegove izkaze z obrazložitvami, in pravilnostjo njegove

izvršitve na državni ravni, ampak preverja tudi izvrševanje finančnih načrtov pri večini neposrednih proračunskih porabnikov (Korpič, 2002, str.55-56).

Tudi v letu 2004 je računsko sodišče revidiralo pravilnost izkazov zaključnega računa državnega proračuna in pravilnost izvršitve proračuna Republike Slovenije za leto 2005. Revizija je bila uvrščena v program dela za izvrševanje revizijske pristojnosti Računskega sodišča v letu 2004. Revizija je bila opravljena v skladu z Napotilom za izvajanje revizij, ki ga je izdal predsednik računskega sodišča.

Cilji revizije so bili (<http://www.rs-rs.sihtm>):

- izrek mnenja o izkazih zaključnega računa državnega proračuna
- izrek mnenja o pravilnosti izvršitve proračuna posameznih ministrstev in državnega proračuna kot celote
- predstavitev ugotovitev iz predhodne revizije nekaterih postavk bilance stanja
- ocena poročil o doseženih ciljih in rezultatih izbranih programov treh ministrstev

V revidiranih izkazih državnega proračuna Republike Slovenije za leto 2005 računsko sodišče ni ugotovilo pomembno napačnih navedb, zato je izreklo pozitivno mnenje.

Računsko sodišče je preverilo pravilnost izvršitve državnega proračuna za leto 2005 tako, da je revidiralo pravilnost izvršitve finančnih načrtov štirinajstih ministrstev in kar v nekaj primerih odkrilo neskladje s predpisi. Računsko sodišče se je opredelilo do pravilnosti poslovanja vseh štirinajstih ministrstev in izreklo mnenje glede izvrševanja državnega proračuna v delih, ki se nanašajo na izvrševanje finančnih načrtov posameznih ministrstev. Podana so bila štiri pozitivna mnenja, osem mnenj s pridržkom in dve negativni mnenji. Na podlagi revizijskih ugotovitev glede izvršitve državnega proračuna za leto 2005 kot celote je izreklo mnenje s pridržkom.

V okviru te revizije je računsko sodišče ocenilo še poročanje o doseženih ciljih in rezultatih treh ministrstev. Ugotovitev je bila, da ministrstva o izvrševanju izbranih programov niso poročala v skladu s predpisi in tudi ne dovolj objektivno ter pregledno. Temeljni razlog za to so neustrezno opredeljeni finančni načrti brez jasno določenih ciljev in pričakovanih dosežkov glede na trenutno stanje na področju na katerega želi ministrstvo s svojim programom vplivati. Za izbrane programe je bilo ugotovljeno, da ministrstva zanje niso opredelila ustreznih meril delovanja in kazalcev dosežkov, ki bi omogočili merjenje dosežkov posameznega programa po njihovi izvedbi. Rezultat pomanjkljivega proračunskega načrtovanja je bilo tudi poročanje o delovanju, ki ni bilo osredotočeno na rezultate in dosežke

programskega delovanja, zato tudi informacije, ki jih vsebujejo poročila, niso bile ustrezne in zadostne.

Računsko sodišče je od revidiranih proračunskih uporabnikov zahtevalo popravljalne ukrepe za odpravo odkritih nepravilnosti, ki med opravljanjem revizije še niso bile odpravljene.

4.8. OBVEŠČANJE JAVNOSTI

Eden temeljnih ciljev vseh vrst revizij je priskrbeti neodvisno in objektivno informacijo vladi, Državnemu zboru, drugim organom in institucijam ter javnosti o poslovanju javnega sektorja (Habjan, 2005, str.78-79).

ZracS-1 določa v 5.členu, da je delovanje računskega sodišča javno. Javnost dela se zagotavlja na način, ki ga določa zakon in natančneje poslovnik računskega sodišča. Računsko sodišče zagotavlja javnost svojega dela (Poslovnik, 48.člen):

- s poročilom o delu, ki ga predloži Državnemu zboru
- s tiskovnimi konferencami in drugimi načini obveščanja medijev
- z objavljanjem revizijskih poročil v elektronskih publikacijah
- z rednimi objavami o poteku dela v elektronskih publikacijah
- z izdajanjem sporočil za javnost
- z objavljanjem pomembnejših mnenj o vprašanih iz svoje pristojnosti

Poleg posameznih revizijskih poročil pošlje računsko sodišče vsako leto Državnemu zboru tudi letno poročilo. Revizijska poročila tudi sproti objavlja na spletni strani računskega sodišča. Na sestankih z odborom, zadolženim za stike z računskim sodiščem v Državnem zboru, so lahko prisotni predstavniki medijev, o poteku dela poroča tudi s tiskovnimi konferencami, izdaja sporočila za javnost in objavlja pomembnejša mnenja o vprašanih iz svoje pristojnosti.

Revizijska poročila, ki jih izdaja računsko sodišče revidirancem in sproti objavlja na spletni strani računskega sodišča, so pomembne in potrebne informacije davkoplačevalcem o upravljanju z javnimi sredstvi.

Člani sodišča in osebe, pooblašcene za stike z javnostmi, lahko izdajajo informacije o poteku revizijskih in porevizijskih postopkov. Strokovnjaki računskega sodišča sodelujejo tudi na javnih posvetih in seminarjih o javnofinančnih vprašanih (<http://www.rs-rs.si.htm>).

Računsko sodišče o rezultatih nadzora informira državne in druge organe, ki imajo v zvezi s predmetom ali subjektom nadzora kakšne pristojnosti, in širšo javnost, ki ima tudi pravico biti seznanjena z rezultati nadzora.

Parlament opravlja nadzorno funkcijo tudi na podlagi poročil računskega sodišča. Delovna telesa parlamenta pogosto obravnavajo posamezna poročila računskega sodišča. Poročila so bila uporabljena tudi za utemeljevanje interpelacij in v razpravah ob imenovanju ministrstev.

Najpogosteje obravnava poročila računskega sodišča delovno telo Državnega zbora, pristojno za nadzor proračuna in drugih javnih financ. Tudi vlada je sprejemnik dokončnega poročila, če se tako odloči predsednik računskega sodišča. Večina nadzora računskega sodišča je usmerjena prav v izvršilno oblast oziroma tisti del javnega sektorja (javni zavodi, javna podjetja, javni skladi), ki so v pristojnosti vlade in uprave. Vladi so poročila računskega sodišča lahko dobrodošel vir informacij o poslovanju javnega sektorja nasploh in potrebah po njenem ukrepanju.

Javnost dela ima dvojno naravo. Po eni strani se s tem uresničujejo temeljne demokratične pravice, kot sta pravica do obveščeniosti in pravica do nadzora nad oblastjo. Po drugi strani javno delo nadomešča ukrepe, ki jih računsko sodišče ne more izrekat. Tako je seznanjanje javnosti o rezultatih nadzorov pomembna sankcija: tako pozitivna kot negativna (Habjan, 2005, str.81).

4.9. OBRAVNAVA DELA RAČUNSKEGA SODIŠČA V DRŽAVNEM ZBORU

V skladu z 28. členom ZracS-1 računsko sodišče pošilja vsa revizijska poročila Državnemu zboru, zato ima ta sproti pregled nad celotnim preverjanjem porabe javnih sredstev, ki ga opravlja računsko sodišče. Če računsko sodišče oceni, da porabnik javnih sredstev ni zadovoljivo odpravil razkrite nepravilnosti in nesmotnosti in če je podana huda kršitev obveznosti dobrega poslovanja, obvesti o tem Državni zbor (ZRacS-1, 29. člen). Delovno telo Državnega zbora, pristojno za nadzor proračuna in drugih javnih sredstev, po opravljeni razpravi, na katero povabi tudi predstavnika uporabnika javnih sredstev, v mejah svojih pristojnosti sprejeme sklep o ukrepih zaradi hude kršitve obveznosti dobrega poslovanja.

V revizijskih poročilih, ki jih je izdalo računsko sodišče v 2005, je v nekaj primerih ocenilo, da gre za hujše kršitve obveznosti dobrega poslovanja. Vse primere je obravnavala tudi Komisija za nadzor proračuna in drugih javnih financ (v nadaljevanju komisija), ki je pristojno delovno telo Državnega zbora, in sprejela nekatere odločitve. V enem primeru je komisija razpravljala o zadevi in poleg uporabnika javnih sredstev pozvala Vlado RS, naj kot ustanovitelj najpozneje v 15 dneh sprejeme ukrepe, ki bodo preprečili nadaljnje nezakonito poslovanje oziroma odpravi hude kršitve dobrega poslovanja. V navedenem primeru je pozvala tudi

pristojno ministrstvo, naj izdela poročilo o nadzoru nad poslovanjem. V naslednjem primeru je komisija po razpravi o revizijskem poročilu računskega sodišča o verodostojnosti odzivnega poročila uporabnika javnih sredstev pozvala poleg Vlade RS še nekatere druge organe, naj odpravijo določena dejanja, ki bodo pripomogla k izboljšanju poslovanja uporabnika javnih sredstev (<http://www.rs-rs.si/htm>).

5. ANALIZIRANJE IN DELOVANJE SODIŠČA V LETU 2006

V letu 2006 je računsko sodišče izvedlo vse obvezne revizije po Zakonu o računskem sodišču in si prizadevalo poleg tega opraviti čim več drugih revizij, ki jih je v svoj letni program uvrstilo na podlagi analize tveganja, sprotnega odzivanja na dogajanja v javnem sektorju ter zagotavljanja, da se revidira kar največje število uporabnikov javnih sredstev.

Delovanje v letu 2006 je poteklo predvsem v znamenju povečanja deleža opravljenih revizij smotrnosti poslovanja, ki se je v primerjavi z letom poprej skoraj podvojil. V letu 2006 je bilo več pozornosti namenjene obveščanju javnosti o delovanju računskega sodišča. Spletne strani vsebujejo bistveno več informacij. Za uporabnike javnih sredstev je računsko sodišče organiziralo dve posvetovanji, s katerimi so skušali opozoriti na problematiko porabe javnih financ pri delovanju javnega sektorja.

Pomembne izboljšave so bile dosežene na področju izobraževanja revizorjev. S povečanjem obsega internih izobraževanj so bila prihranjena sredstva za izobraževanje, hkrati pa so bila izobraževanja bolj prilagojena potrebam zaposlenih. V letu 2006 je bil uspešno zaključen projekt twinnig, ki ga je Računsko sodišče izvajalo skupaj z vrhovno revizijsko institucijo Velike Britanije, in rezultati tega projekta se že kažejo pri izboljšavah revizijskih metod in bolj učinkovitem izvajanju nalog računskega sodišča.

Računsko sodišče se tudi vse uspešneje uveljavlja v strokovnem mednarodnem okolju, saj so naši strokovnjaki s svojimi prispevki in predstavitvami sodelovali na številnih mednarodnih delovnih sestankih in v delovnih skupinah, katerih član je tudi računsko sodišče Republike Slovenije. Predstojniki vrhovnih revizijskih institucij držav članic Evropske unije so v Odboru za stike sprejeli poslovnik te skupine, ki je bil sprejet na računskem sodišču RS.

Tabela 1: Načrtovani in uresničeni odstotek razpoložljivega revizijskega časa po področjih revidiranja

Področje revidiranja	Odstotek razpoložljivega revizijskega časa	Odstotek razpoložljivega revizijskega časa
	Načrtovano	Uresničeno
A. Izvršitev državnega proračuna za leto 2005	20-25	14,6
B. Uporaba transferov iz državnega proračuna za leto 2005	9-14	13,9
C. Poslovanje občin v letu 2005	15-18	16,7
D. Poslovanje ZZZS* in ZPIZ ** v letu 2005	4-6	3,9
E. Uporaba transferov ZZZS v letu 2005	4-6	5,8
F. Poslovanje javnih podjetij	10-13	10,3
G = A+B+C+D+E+F	62-82	65,1
H. Drugo	18-38	34,9

* Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju: ZZZS), ** Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju: ZPIZ).

Vir: Računsko sodišče Republike Slovenije, letno poročilo, 2006

Z revizijami A se upoštevajo obveznost iz 1.točke Zakona o računskem sodišču, z revizijami B in E obveznost iz 6.točke, z revizijami C obveznost iz 4.točke, z revizijami D obveznosti iz 2. in 3. točke ter z revizijami F obveznost iz 5. točke četrtega odstavka 25. člena Zakona o računskem sodišču. Predloge za revizije po posameznih področjih podajo vrhovni državni revizorji in namestnika predsednika. Med revizije, uvrščene v rubriko H, sodijo revizije, ki jih računsko sodišče uvede na podlagi lastne odločitve, po predhodno opravljeni analizi prejetih pobud in ocenjenih tveganj po posameznih prej navedenih področjih, in po drugih zakonskih podlagah (npr. volilna kampanja).

Računsko sodišče je v letu 2006 izvajalo revizije bolj učinkovito, saj je uspelo porabiti manj revizijskega časa, kot je bilo načrtovano za vsakoletne obvezne revizije, predvsem za revizijo državnega proračuna, ter na ta način povečati obseg dela pri dodatnih neobveznih revizijah.

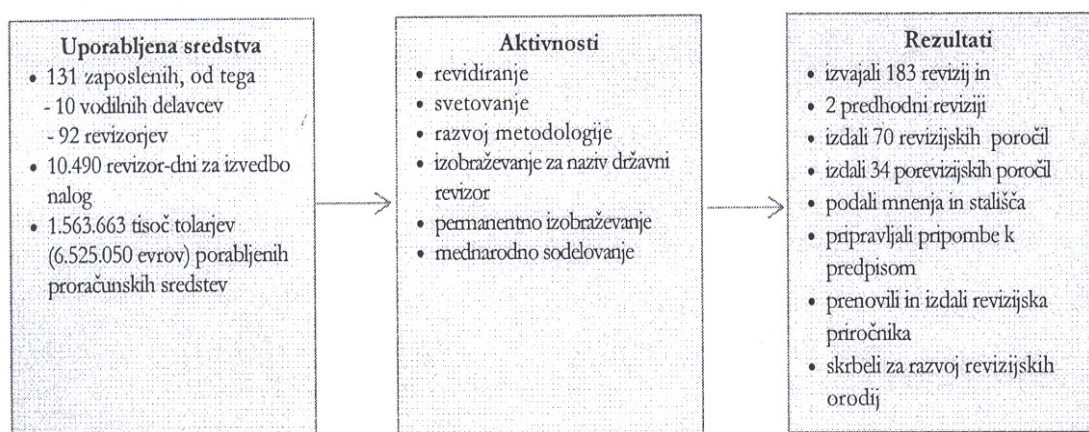
Poleg nalog, neposredno povezanih z izvrševanjem revizijske pristojnosti, je računsko sodišče v letu 2006 izvajalo tudi naslednje naloge, ki jih je bilo treba upoštevati pri izvajanju revizijske pristojnosti:

- svetovanje uporabnikom javnih sredstev,
- sodelovanje z državnim zborom oziroma s komisijo za nadzor proračuna in drugih javnih financ,
- analiziranje prejetih pobud in odzivanje nanje,

- usposabljanje revizorjev s sodelovanjem na strokovnih seminarjih,
- razvoj metodoloških orodij revidiranja v okviru twinninga z vrhovno revizijsko institucijo Velike Britanije (National Audit Office),
- notranje revidiranje izkazov in izbranih segmentov poslovanja računskega sodišča.

Slika 3: Uporabljen sredstva in rezultati dela računskega sodišča v letu 2006

Vir: Računsko sodišče Republike Slovenije, letno poročilo, 2006

Tabela 2: Število revizor-dni in poraba po vrstah nalog

Vrsta naloge	Število revizor-dni v letu 2006 (1)	Struktura v odstotkih (2)	Število revizor-dni v letu 2005 (3)	Struktura v odstotkih (4)	Indeks (5) = (1):(3) x 100
Revizije	10.393	53,6	9.816	55,2	106
Predhodne revizije	97	0,5	94	0,5	103
Druge naloge, posredno vezane na revidiranje	4.730	24,4	4.706	26,4	101
Za izvajanje nalog skupaj	15.220	78,5	14.616	82,1	104
Odsotnost z dela	4.182	21,5	3.187	17,9	131
Skupaj	19.402	100,0	17.803	100,0	109

Vir: Računsko sodišče Republike Slovenije, letno poročilo, 2006

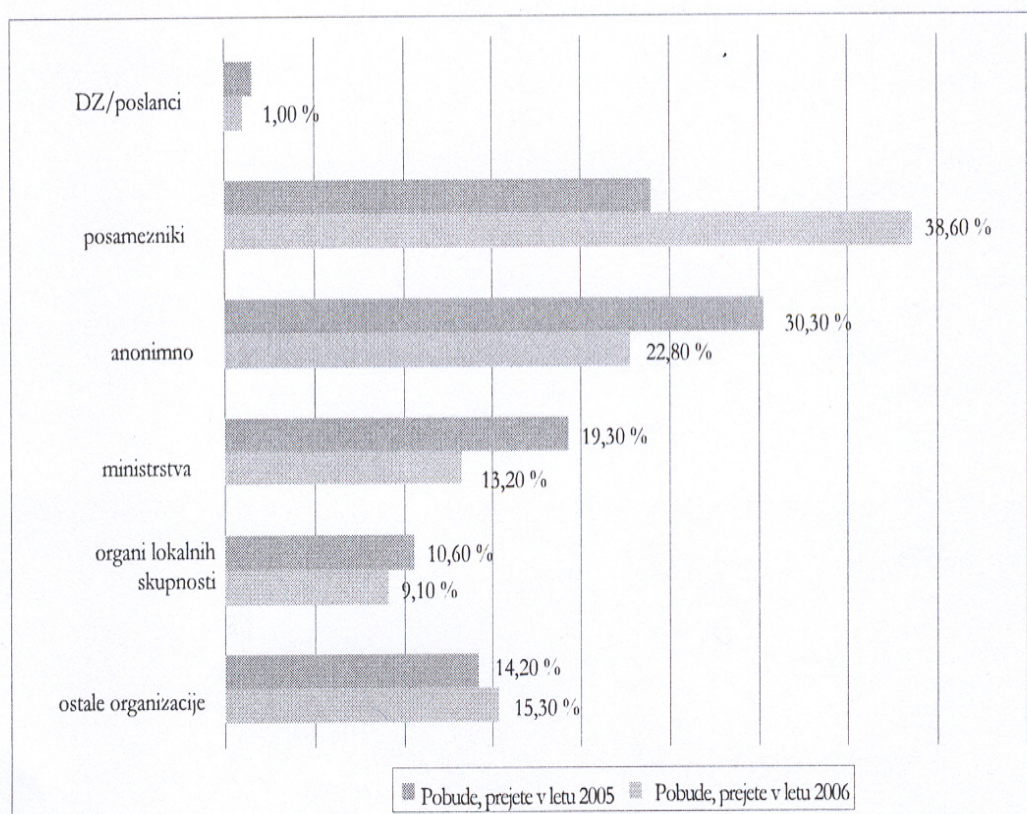
V letu 2006 se je skupni čas, namenjen za izvajanje revizijskih nalog, v primerjavi z letom 2005 povečal za 4 odstotke. Med druge naloge, ki se v programu REVIS evidentirajo kot nerevizijska dejanja, spadajo vse oblike izobraževanja, sodelovanje na sestankih na računskem sodišču ali zunaj njega, ki jih ni mogoče pripisati posamezni reviziji, ter naloge, ki jih revizorji izvajajo po nalogu predstojnika oddelka ali člana računskega sodišča. V letu 2006 se je najbolj povečal čas odsotnosti z dela, kar je predvsem posledica znatnega povečanja odsotnosti zaradi porodniškega

dopusta. V podatek o odsotnosti v številu revizor-dni so vključeni tudi letni in izredni dopusti revizorjev, državni prazniki in drugi dela prosti dnevi.

Računsko sodišče je v letu 2006 povečalo svoja prizadevanja pri svetovanju uporabnikom javnih sredstev, bodisi z neposrednimi odgovori na prejeta vprašanja ali pa z izobraževanjem uporabnikov javnih sredstev. Število pisnih odgovorov na vprašanja se je v primerjavi z letom 2005 povečalo za 40 odstotkov- od 84 na 118.

V letu 2006 je bilo 97 revizor-dni ali 0,5 odstotka razpoložljivega časa porabljenega za predrevizijske postopke, v katerih so revizorji računskega sodišča pridobivali informacije za odločanje o tem, ali bodo nadaljevali postopke revidiranja in pridobivali podatke za izdelavo podrobnih načrtov revizij. Izvedeni sta bili dve predhodni reviziji. Ena je bila pričeta v letu 2005, dokončana v letu 2006, druga pa je bila pričeta in dokončana v letu 2006.

Slika 4: Pobude za izvedbo revizij glede na vlagatelja v letu 2006 in primerjava z letom 2005

Vir: Računsko sodišče Republike Slovenije, letno poročilo, 2006

Od skupno 254 pobud, ki jih je računsko sodišče prejelo v letu 2005, je v programu dela za leto 2006 kot utemeljitev oziroma dodatno utemeljitev za uvedbo revizije upoštevalo 49 pobud, od tega 1 pobudo poslancev državnega zbora in 2 pobudi

komisije za nadzor proračuna in drugih javnih financ. Ena revizija, ki jo je računsko sodišče uvedlo na pobudo državnega zbora, je v letu 2006 ostala nedokončana in se nadaljuje v leto 2007, dve pa sta bili dokončani v letu 2006.

Tabela 3: Predlogi za uvedbo revizij, prejeti v letu 2006 iz državnega zbora

Zap. št.	Predlagatelj	Opis predloga
1	Poslanska skupina Nove Slovenije, Alojz Sok	Revizija poslovanja zavoda za zdravstveno varstvo Maribor v letih 2004 in 2005
2	Milan M. Cvikel, poslanec LDS	Usposobljenost Urada za nadzor proračuna za izvajanje nalog, ki jih ima določene v predpisih in drugih dokumentih

Vir: Računsko sodišče Republike Slovenije, letno poročilo, 2006

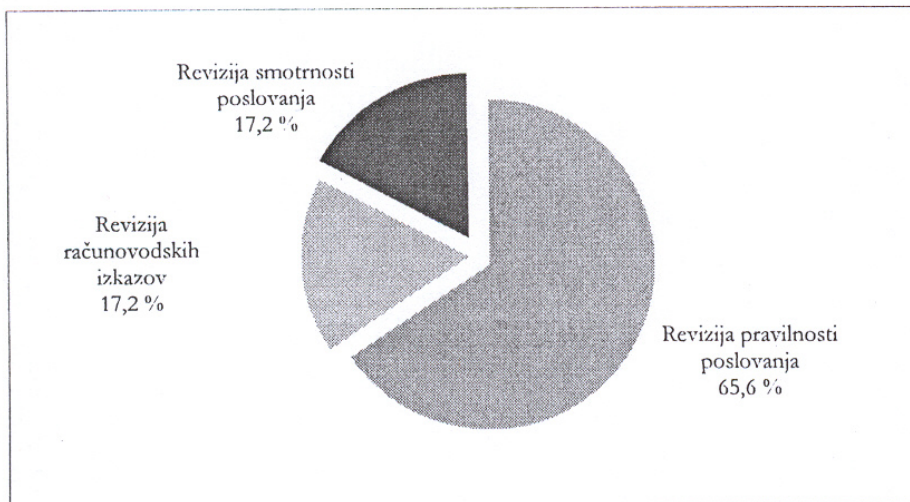
5.1. VRSTE REVIZIJ V LETU 2006

Revizije se razvrščajo glede na cilje, ki si jih revizor zastavi v reviziji. V letu 2006 so bili v revizijah določeni naslednji cilji:

- izrek mnenja o računovodskih izkazih,
- izrek mnenja o skladnosti poslovanja s predpisi in
- izrek mnenja o smotrnosti poslovanja, pri tem pa lahko izreče mnenje o gospodarnosti, učinkovitosti ali uspešnosti poslovanja posameznega revidiranega uporabnika javnih sredstev.

Računsko sodišče izvaja predvsem revizije, v katerih hkrati izreče mnenje o pravilnosti poslovanja oziroma skladnosti poslovanja s predpisi in mnenje o računovodskih izkazih. Vrste revizij, za katere so bila revizijska poročila izdana v letu 2006, prikazuje slika 5.

Slika 5: Vrste revizij glede na revizijske cilje

Vir: Računsko sodišče Republike Slovenije, letno poročilo, 2006

Od 70 revizij, dokončanih v letu 2006, je bil pri polovici revizij (pri 35 revizijah) cilj revizije izrek mnenja o pravilnosti poslovanja, 26 revizij oziroma 37 odstotkov jih je spadalo med revizije z dvema ciljema revidiranja in so se nanašale na izrek mnenja o računovodskih izkazih in izrek mnenja o skladnosti poslovanja s predpisi in smotrnosti poslovanja. Med revizijskimi poročili, izdanimi v letu 2005, je bilo tovrstnih revizij 51 odstotkov.

V letu 2006 je bilo dokončanih 16 revizij, katerih cilj je bil oceniti smotrnost poslovanja. Od tega je bilo šest revizij takih, pri katerih je bil edini cilj ocena smotrnosti poslovanja, deset pa je bilo takih, kjer je bil cilj revizije poleg ocene smotrnosti tudi mnenje o pravilnosti. Dejavnike smotrnosti poslovanja so vključevale revizije pri izvajalcih gospodarskih javnih služb, posameznih ministrstvih kot prejemnikih sredstev za določene programe, pri sodiščih in izvajalcih negospodarskih javnih služb. Tovrstne revizije predstavljajo 23 odstotkov vseh poročil, izdanih v letu 2006, kar je skoraj še enkrat več kot v letu 2005, ko je bilo takšnih revizij 12 odstotkov.

V letnem načrtu računskega sodišča je bil eden izmed ciljev izvedba ustreznega števila revizij občin. Pri revidiranju občin je bil pri 75 odstotkih revizij zastavljen le en cilj, to je izrek mnenja o skladnosti poslovanja s predpisi, preostali del revizij pa je bil usmerjen tudi v pravilnost računovodskih izkazov in revizijo odzivnega poročila.

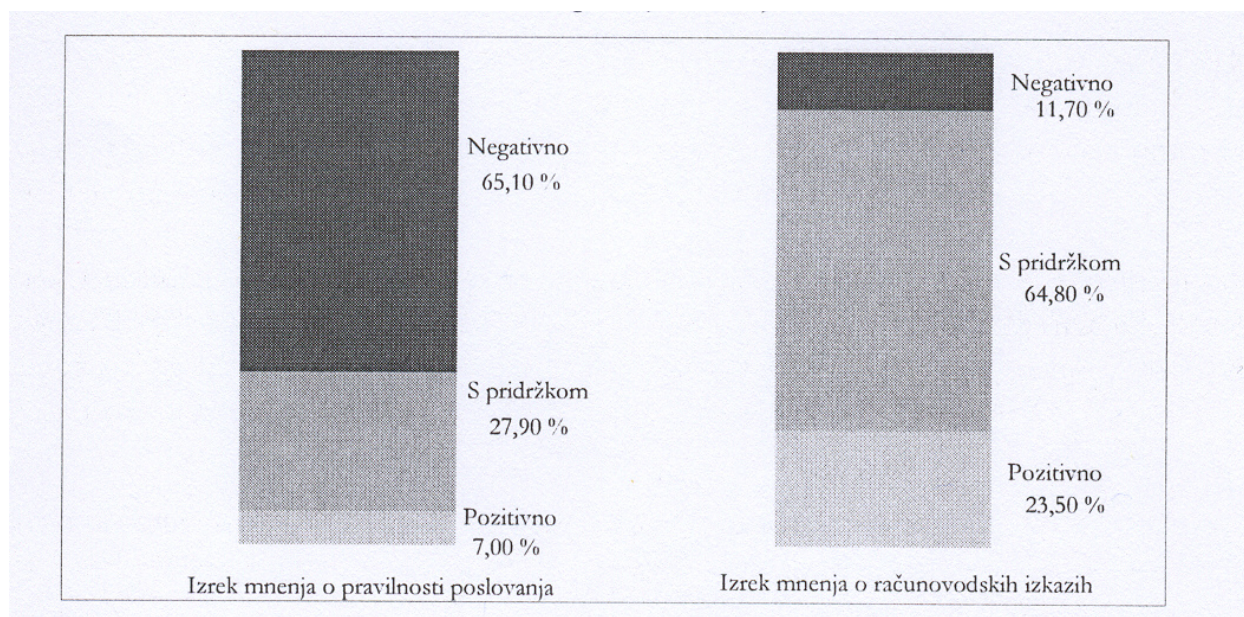
5.2. MNENJA IZREČENA V REVIZIJSKIH POROČILIH

V izdanih revizijskih poročilih, katerih cilj je bil izrek mnenja o pravilnosti poslovanja oziroma skladnosti poslovanja s predpisi o računovodskih izkazih, je bilo podano skupno 146 mnenj. V revizijah smotrnosti poslovanja je bilo mnenje izraženo v pisni

obliki, tako da je bila podana ocena gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti poslovanja. V letu 2006 je bilo takšnih mnenj 16.

Najpogostejša oblika izrečenega mnenja je bilo odklonilno(negativno) mnenje. V revizijskih poročilih, izdanih v letu 2006, je bilo skupno 86 takšnih mnenj ali 58,9 odstotka vseh izrečenih mnenj, v letu 2005 pa je bilo prav tako največ odklonilnih mnenj, vendar je bil njihov delež nekoliko manjši – 47,4 odstotka.

Slika 6: Vrsta izrečenih mnenj v letu 2006, ločeno po ciljih revizije

Vir: Računsko sodišče Republike Slovenije, letno poročilo, 2006

Računsko sodišče kje le v 13 primerih (8,9 odstotka) izdanih revizijskih poročil v celoti pritrnilo pravilnosti izkazov in skladnosti poslovanja revidiranega uporabnika javnih sredstev s predpisi. V primerjavi z letom 2005 se je delež pritrdilnih mnenj bistveno povečal (za dvakrat). Med revizijami, katerih cilj je bil podati mnenje o pravilnosti poslovanja, prevladujejo negativna mnenja (65,1 odstotka). Najpogostejši razlogi za izrek mnenja s pridržkom in negativnega mnenja so bile kršitve zakonov in drugih predpisov, ki urejajo financiranje uporabnikov javnih sredstev, zlasti na področju javnih naročil in plač. Pri revizijah računovodskih izkazov pa je računsko sodišče največkrat izreklo mnenje s pridržkom (64,8 odstotka). Zavrnitev izreka mnenj v letu 2006 ni bilo.

5.3. PORABA ČASA ZA IZVEDBO REVIZIJ

Računsko sodišče je v letu 2006 zaključilo 70 revizij in izdalo tudi toliko poročil. Zaradi razlik v vrsti izvedenih revizij med letoma 2006 in 2005 ni mogoče primerjati učinkovitosti na podlagi povprečne porabe časa za eno revizijo. Bistvena razlika je predvsem v tem, da je bilo v letu 2006 za 60 odstotkov več izrečenih mnenj o

smotrnosti poslovanja kot v letu 2005. Prav tako se je skoraj podvojil delež revizij pri katerih je bil cilj ocena smotrnosti poslovanja. Revizije smotrnosti so strokovno in časovno veliko bolj zahtevne kot revizije pravilnosti oziroma revizije izkazov, obseg preveritev pa je bolj kompleksen in obsežen. Poleg tega pa so bile v letu 2006 izvedene tudi razmeroma enostavne, kratke revizije, katerih cilj je bil pri vseh enak (revizije izplačevanja plač direktorjev javnih podjetij, izvajalcev gospodarskih javnih služb in gospodarskih družb, v katerih ima večinski lastniški delež država). Podatek o povprečni porabi časa na eno revizijo, ne da bi bile upoštevane posebnosti posameznih revizij, zato ne bi prikazal pravilne slike.

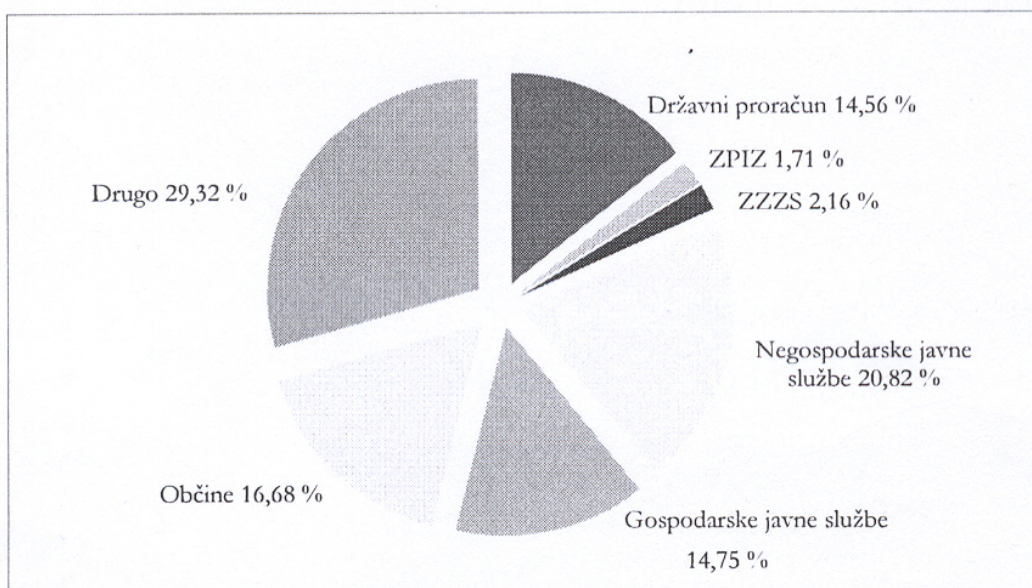
V letu 2006 je bilo za izvajanje revizij porabljenih 10.490 revizor-dni, od tega 10.393 revizor-dni za revizije in 97 revizor-dni za predhodne revizije. Pretežni del zmogljivosti, 65,1 odstotka razpoložljivega časa, je bil namenjen za revizije, ki jih določa četrty odstavek 25. člena Zakona o računskem sodišču. Največ časa je bilo porabljenega za izvedbo obveznih revizij: predloga zaključnega proračuna ter za reviziji pravilnosti poslovanja Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije in Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije.

Navedeni člen zakona tudi nalaga računskemu sodišču, da vsako leto revidira pravilnost poslovanja ustreznega števila mestnih in drugih občin, izvajalcev gospodarskih javnih služb in izvajalcev negospodarskih javnih služb. V letu 2006 so potekale revizije v 43 občinah, od tega v osmih mestnih občinah je bilo porabljeno skupno 1750 revizor-dni, kar je 17 odstotkov vsega časa, porabljenega za revidiranje v letu 2006. Zelo velik delež zmogljivosti računskega sodišča je bil v letu 2006 namenjen tudi revidiranju gospodarskih in negospodarskih javnih služb, skupno 3.771 revizor-dni, kar je 36 odstotkov vsega časa, porabljenega za revidiranje v letu 2006.

Računsko sodišče pregleda vsako leto letna poročila političnih strank v skladu s 24. členom Zakona o političnih strankah. Za vse naloge, ki jih računsko sodišče izvaja na podlagi 25. člena Zakona o računskem sodišču in Zakona o političnih strankah, je bilo v letu 2006 porabljenih 6.834 revizor-dni ali 65,1 odstotka letnih zmogljivosti računskega sodišča. Za navedena področja in subjekte revidiranja je bilo v letu 2006 namenjeno 17,5 odstotne točke manj zmogljivosti kot leto poprej, predvsem zaradi pomembno manjše porabe časa za revidiranje državnega proračuna. Strukturo porabe časa glede na najpomembnejše uporabnike javnih sredstev ali skupine uporabnikov javnih sredstev predstavlja slika 7.

Slika 7: Struktura porabe časa za revidiranje v letu 2006 po revidirancih ali predmetu revizije

Vir: Računsko sodišče Republike Slovenije, letno poročilo, 2006

5.1. VRSTE REVIZIJ V LETU 2006

V sprejetem proračunu Republike Slovenije za leto 2006 so bila za opravljanje dejavnosti računskega sodišča določena finančna sredstva v znesku 6.768.390 evrov. V navedenem znesku so vključena tudi načrtovana namenska sredstva v znesku 127.274 evrov. Na podlagi ocene, da zagotovljena sredstva ne bodo porabljeni, je Vlada RS prerazporedila (zmanjšala) pravico porabe računskega sodišča za 204.640 evrov, hkrati pa so se pravice porabe povečale za namenska sredstva v znesku 73.306 evrov. Veljavni finančni načrt za leto 2006 je tako 6.637.056 evrov.

Računsko sodišče je porabilo 6.525.050 evrov. Realizacija finančnega načrta je v primerjavi z veljavnim načrtom 98,3 odstotna, v primerjavi s sprejetim proračunom pa 96,4. Na podlagi opravljenih in zaključenih aktivnosti in primerjave dohodkov z veljavnim finančnim načrtom je mogoče ugotoviti, da v letu 2006 bi bilo večjih odstopanj med načrtovanimi in porabljenimi finančnimi sredstvi.

Tabela 4: Realizacija dohodkov po proračunskih postavkah za leto 2006 v primerjavi z veljavnim finančnim načrtom za leto 2006

v tisoč tolarjih			
Naziv	Veljavni finančni načrt	Odhodki 2006	Indeks
(1)	(2)	(3)	(4)=(3):(2) x 100
5911 – Plače in dajatve delodajalca	1.185.105	1.168.114	98,6
5914 – Materialni stroški	140.282	133.627	95,3
2822 – Investicije	217.050	214.426	98,8
8652 – Sredstva odškodnin	1.351	1.351	100,00
1093 – Sredstva od prodaje državnega stvarnega premoženja	711	140	19,7
9118 – TF CFCU Twinning 3	46.005	46.005	100,00
SKUPAJ	1.590.504	1.563.663	98,3

v evrih			
Naziv	Veljavni finančni načrt	Odhodki 2006	Indeks
(1)	(2)	(3)	(4)=(3):(2) x 100
5911 – Plače in dajatve delodajalca	4.945.356	4.874.453	98,6
5914 – Materialni stroški	585.386	557.616	95,3
2822 – Investicije	905.734	894.784	98,8
8652 – Sredstva odškodnin	5.638	5.638	100,00
1093 – Sredstva od prodaje državnega stvarnega premoženja	2.967	584	19,7
9118 – TF CFCU Twinning 3	191.975	191.975	100,00
SKUPAJ	6.637.056	6.525.050	98,3

Vir: Računsko sodišče Republike Slovenije, letno poročilo, 2006

5.5. AKTUALNE REVIZIJE V LETU 2007

- Revizija pravilnosti in smotrnosti poslovanja Slovenske odškodninske družbe, d.d., Ljubljana pri prodaji delnic družbe Poslovni sistem Mercator, d.d.
- Revizija pravilnosti in smotrnosti poslovanja Javnega stanovanjskega sklada Mestne občine Ljubljana
- Revizija pravilnosti poslovanja SOVA in OVS
- Revizija poteka projekta izgradnje Univerzitetne knjižnice v Ljubljani- NUK II
- Revizija o podeljevanju koncesij v zdravstvu
- Revizija načina upravljanja z medicinsko opremo- primer operacijskih miz

Revizija pravilnosti in smotrnosti poslovanja Slovenske odškodninske družbe, d.d., Ljubljana pri prodaji delnic družbe Poslovni sistem Mercator, d.d. :

Povzetek revizijskega poročila o pravilnosti in smotrnosti poslovanja Slovenske odškodninske družbe, d. d., Ljubljana pri prodaji delnic družbe Poslovni sistem Mercator, d. d., Ljubljana v letu 2005 do junija 2006;

Računsko sodišče je revidiralo *pravilnost in smotrnost poslovanja Slovenske odškodninske družbe, d. d., Ljubljana (v nadaljevanju: SOD) pri prodaji delnic družbe Poslovni sistem Mercator, d. d., Ljubljana (v nadaljevanju: družba Mercator) v letu 2005 do junija 2006.*

Cilj revizije je bil izrek mnenja o pravilnosti in smotrnosti poslovanja SOD pri prodaji kapitalске naložbe v delnice družbe Mercator in odločitvi za dokapitalizacijo družbe Mercator v letu 2005 do junija 2006.

Računsko sodišče je o pravilnosti poslovanja SOD pri prodaji delnic družbe Mercator izreklo *mnenje s pridržkom*, ker je ugotovilo naslednje nepravilnosti:

postopek prodaje delnic družbe Mercator je bil izveden na način, s katerim ni bila zagotovljena preglednost postopka prodaje, kar ni v skladu s statutom SOD,

stopnja zaupnosti za noben dokument, povezan s postopkom prodaje, ni bila določena z oznako strogo zaupno in dokumentacija o prodaji delnic družbe Mercator ni bila hranjena v skladu z določili Navodila o poslovanju z ročno blagajno in sefom,

popis zaupne dokumentacije, ki se je nahajala v sefu na dan 31. 12. 2005, ni bil izveden v skladu z določili Navodila o poslovanju z ročno blagajno in sefom in

vodstvo SOD aktivnosti, pomembne za njeno delovanje (prodaja delnic družbe Mercator in dokapitalizacija družbe Mercator), ni obravnavalo, kar ni v skladu s Pravilnikom o delu vodstva SOD.

Računsko sodišče glede smotrnosti postopka prodaje meni, da obstaja tveganje, da SOD ni iztržila najvišje kupnine za delnice družbe Mercator, čeprav je bil eden izmed ciljev poslovanja SOD, opredeljenih v poslovnem načrtu za leto 2005, dosegati najvišjo možno kupnino. SOD si tudi ni prizadevala za zagotavljanje boljše pogajalske pozicije in s tem ugodnejših prodajnih pogojev pri izvedbi prodaje delnic družbe Mercator kot skupne prodaje s Kapitalsko družbo pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d. d., Ljubljana (v nadaljevanju: KAD) in ni izvajala aktivnosti preverjanja interesa pri drugih potencialnih investitorjih, pri pogajanjih ni izhajala iz skupnih izhodišč in na ponujeno ceno je pristala na podlagi neustreznih podlag. Zaradi pogodbenih določil je imela SOD razmeroma kratek rok za izvedbo pogajanj v postopku prodaje in za pripravo ustreznih strokovnih podlag za odločanje o pogojih prodaje. SOD ni imenovala skrbnika pogodbe in ni preverjala izvajanja določil pogodbe o prodaji delnic družbe Mercator. Nezačuden skrbnost SOD pri podpisovanju prodajne pogodbe je bila ugotovljena v naslednjih primerih: v pogodbo niso bila vključena dodatna sredstva zavarovanja, posamezna pogodbeno določila niso bila natančno določena in SOD pred podpisom pogodbe ni z analizami in izračuni preizkusila sprejemljivosti prodajnih pogojev.

Sodelovanje SOD s KAD ni bilo v celoti dokumentirano. Nadzorni odbor SOD je ocenil skladnost poteka prodaje z internimi akti SOD, ne da bi imel ustrezne in zadostne podlage za presojo. Upravni odbor SOD je izdal soglasje k prodaji delnic na podlagi nepopolnih informacij, in ko je podal soglasje k sodelovanju SOD v dokapitalizaciji družbe Mercator, ni imel popolnih informacij o razlogih in učinkih tega sodelovanja.

Računsko sodišče je od SOD zahtevalo, da dopolni poslovnik o delu nadzornega odbora SOD glede načina izvajanja nadzora nad zakonitostjo dela in finančnega poslovanja SOD, da dopolni poslovnik o delu upravnega odbora SOD glede načina izvajanja nalog pri prodajah kapitalskih naložb, da sprejme interni akt o določitvi skrbnikov pogodb in izvajanju skrbništva ter da sprejme interni akt za sistematično dokumentiranje poslovnih dogodkov, povezanih s prodajo kapitalskih naložb. O izvedenih popravljalnih ukrepih mora SOD v roku 90 dni predložiti računskemu sodišču *odzivno poročilo*.

Računsko sodišče je SOD *priporočilo*, naj začne postopek za spremembo statuta glede opredelitve nalog organov SOD ter natančneje določi načine in metode prodaje kapitalskih naložb, katerih knjigovodska vrednost presega v statutu določeno vrednost, naj v internih aktih, povezanih s postopki prodaje kapitalskih naložb, opredeli postopke in načine izvajanja sklepa vlade o predlogu za umik SOD iz aktivnega upravljanja podjetij, da sprejme interni akt za opredelitev načina določanja in varovanja poslovne skrivnosti na SOD, da sprejme interni akt o postopkih prodaje kapitalskih naložb, ki kotirajo na organiziranem trgu vrednostnih papirjev, in da dopolni Pravilnik o računovodstvu z opredelitvijo knjigovodskih listin za knjigovodsko evidentiranje poslovnih dogodkov z oznako poslovne skrivnosti.

V Ljubljani, 20. junija 2007

Vir:

[http://www.rs-rs.si/rsrs/rsrs.nsf/I/KFA0CF99DECC955D9C125730000427635/\\$file/SODMerc_povzetek](http://www.rs-rs.si/rsrs/rsrs.nsf/I/KFA0CF99DECC955D9C125730000427635/$file/SODMerc_povzetek)

6. ZAKLJUČEK

Javne finance so v ustavi Republike Slovenije opredeljene v posebnem poglavju. Ustavne določbe urejajo temeljna vprašanja načinov in virov pridobivanja finančnih sredstev za delovanje države oziroma lokalnih skupnosti, nadzora nad uporabo teh sredstev in nekatera monetarna vprašanja.

Računsko sodišče je najvišji državni organ, ki je po ustavi dobil pristojnost skrbeti za varovanje pravnega reda pri porabi javnih sredstev. Od ustanovitve računskega sodišča je minilo štirinajst let, a je v javnosti še vedno relativno nepoznana institucija, predvsem po položaju in vlogi.

Neodvisen položaj računskemu sodišču zagotavlja ustava in zakon o računskem sodišču. Pomembne za delo nadzornega organa so njegove pristojnosti in pooblastila, ki opredeljujejo njegovo formalno vlogo in pomen. Neodvisnost se kaže v široki pristojnosti nadziranja in pri prosti izbiri nadzorovanih oseb razen revizij, ki jih mora računsko sodišče po zakonu obvezno opraviti vsako leto. Za uspešno in učinkovito nadzorovanje je pomemben neodvisen položaj, saj se le tako lahko preprečujejo vplivi posameznih vrst oblasti na delo računskega sodišča.

Računsko sodišče nima pristojnosti sodišč, nima pravice izrekat ukrepov, če se njegove ugotovitve v revizijah ne upoštevajo, temveč lahko samo nadzira uporabnike javnih sredstev, svetuje in obvešča pristojne organe o ugotovljenih nepravilnostih. Na podlagi ugotovitev računskega sodišča lahko ukrepajo pristojni državni organi, ki lahko z izvrševanjem svojih pristojnosti vplivajo na uporabnike javnih sredstev, da izboljšajo svoje poslovanje.

Za uspešno delo računskega sodišča je poleg neodvisnosti zelo pomembna tudi javnost dela. Ta zagotavlja, da so parlamentu, vladi in drugim institucijam ter širši javnosti zagotovljene objektivne informacije o delovanju javnega sektorja. Računsko sodišče z javnim delom bistveno olajša nadzor nad oblastjo, ki ga v demokraciji izvajajo tudi mediji in državljani nasploh.

S svojim delom lahko računsko sodišče veliko pripomore k izboljšanju poslovanja uporabnikov javnih sredstev in zmanjšanju tveganj do sprejemljive meje. Tudi v prihodnje mora računsko sodišče s svojo strokovno avtoriteto, verodostojnimi revizijskimi poročili ustvariti zaupanje javnosti na eni strani, na drugi pa prepričati uporabnike javnih sredstev, da bodo upoštevali mnenja in priporočila za boljše poslovanje.

Davkoplačevalci pričakujemo, da se bodo javna sredstva porabljala skladno s predpisi, za določene namene in kar se da gospodarno. Neodvisnost računskega sodišča je predpogoj, da lahko vrhovna revizijska institucija nudi objektivno informacijo o zakonitosti in racionalnosti porabe proračunskih in drugih javnih

sredstev. Čeprav računsko sodišče nima pristojnosti izrekat klasičnih sankcij in tudi njegovi akti niso pravno izvršljivi, ima pomembno vlogo, ker javno nadzira nepravilnosti, naloga pristojnih državnih organov pa je, da ukrepajo ob ugotovljenih nepravilnostih.

7. LITERATURA

ABRAHAMSBURG, Niko: Položaj in pristojnosti Računskega sodišča, Revizor, Ljubljana, 1994.

ARHAR, France. Javne Finance. V: ŠTURM, Lovro (ur.): Komentar Ustave Republike Slovenije. Fakulteta za podiplomske državne in evropske študije, Ljubljana, 2002.

BITENC, Mira. Pomen in vloga notranje revizije za obvladovanje javnih financ. V: BORAK, Neven (ur.): Zbornik referatov III. Seminarja o javnih financah in državnem revidiranju 2001. Zveza ekonomistov Slovenije, Ljubljana, 2001.

BITENC, Mira. Revidiranje učinkovitosti in uspešnosti delovanja proračunskih uporabnikov, Zveza ekonomistov Slovenije, Ljubljana, 2004.

CVIKL, M. Milan, ZEMLJIČ, Petra. Zakon o javnih financah s komentarjem. Bonex založba, Ljubljana, 2000.

ČOK, Mitja, PRELOVNIK R., Valentina, STANOVNIK, Tine, CIRMAN, Andreja. Javne finance v Sloveniji. Ekonomska fakulteta, Ljubljana, 2001.

DEŠMAN, Gregor. Računsko sodišče. Pravna fakulteta. Ljubljana, 1996.

GRAD, Franc, KAUČIČ, Igor, RIBIČIČ, Ciril, KRISTAN, Ivan. Državna ureditev Slovenije. Uradni list Republike Slovenije, Ljubljana, 1999.

HABJAN, Branko, Vloga računskega sodišča. Javna uprava. Ljubljana, 2003, let.39, št. 1

HABJAN, Branko, Položaj računskega sodišča v sistemu delitve oblasti. Javna uprava. Ljubljana, 2002.

JEROVŠEK, Tone. Računsko sodišče. V: ŠTURM, Lovro (ur.): Komentar Ustave Republike Slovenije. Fakulteta za podiplomske državne in evropske študije, Ljubljana, 2002,

KORPIČ-Horvat, dr.Etelka. Zakon o računskem sodišču (ZracS) s komentarjem. Gospodarski vestnik, Ljubljana, 1997

KORPIČ-Horvat, dr. Etelka. Zunanja revizija porabe javnih sredstev po reformi upravljanja z javnimi financami. V: BORAK, Neven (ur.) : Zbornik referatov II.

- Seminarja o javnih financah in državnem revidiranju 2000. Zveza ekonomistov Slovenije, Ljubljana, 2000,
- KORPIČ-Horvat, dr. Etelka. Revidiranje javnih financ po novem. V: BORAK, Neven, KAMNAR, Helena (ur.): Zbornik referatov IV. Seminarja o javnih financah in državnem revidiranju 2004. Zveza ekonomistov Slovenije, Ljubljana, 2004
- MILATOVIČ, Jurij. Notranji nadzor javnih financ- nadzor proračuna po novem. Zveza ekonomistov Slovenije, Ljubljana, 2002
- MUŽINA, Aleksij, VESEL, Tomaž: Novi zakon o Računskem sodišču
- PERNEK, Franc. Finančno pravo in javne finance. Pravna fakulteta Univerze v Mariboru, Maribor, 1999
- Poslovnik Računskega sodišča Republike Slovenije, Ur. L. RS, št.20/95
- TURK, dr. Ivan: Pojemovnik računovodstva, financ in revizije. Slovenski inštitut za revizijo, Ljubljana, 2000
- Veliki slovar tujk, Cankarjeva založba, 2002
- VIDOVIČ, Zdenka. Državna revizija. V: BORAK, Neven: Zbornik referatov I. seminarja o javnih financah in državnem revidiranju 1999. Zveza ekonomistov Slovenije, Ljubljana, 1999
- VIDOVIČ, Zdenka. Obravnavanje revizijskih poročil v parlamentu in vladi. Revizor, Ljubljana, 1999
- VIDOVIČ, Zdenka, MILATOVIČ, Jurij, HREN, Milan. Nadzor nad porabo proračunskih sredstev, Ekonomska fakulteta, Ljubljana, 2003
- VIRANT, dr. Grega: Pravna ureditev javne uprave, Visoka upravna šola, Učbenik, Ljubljana, 1998
- ZAJC, Drago. Parlamentarno odločanje. Fakulteta za družbene vede, Ljubljana, 2000
- ŽIBERT, Franc. Teorija javnih financ, ČŽ Uradni list RS, Ljubljana, 1993

8. VIRI

Cilj računskega sodišča: URL=[«http://sigov2.sigov.si/racs/lp2001-2.htm.htm»](http://sigov2.sigov.si/racs/lp2001-2.htm.htm)

Izvajanje revizijskega programa: URL=[«http://sigov2.sigov.si/racs/lp2001-3.htm»](http://sigov2.sigov.si/racs/lp2001-3.htm)

Mednarodno sodelovanje Računskega sodišča:
URL=[«http://sigov2.sigov.si/racs/mednarod.htm»](http://sigov2.sigov.si/racs/mednarod.htm)

Obveščanje javnosti: URL=[«http://sigov2.sigov.si/racs/obveščanje.htm»](http://sigov2.sigov.si/racs/obveščanje.htm)

Organizacija in sestava Računskega sodišča:
URL=[«http://sigov2.sigov.si/racs/organizacija.htm»](http://sigov2.sigov.si/racs/organizacija.htm)

Položaj Računskega sodišča: URL=[«http://sigov2.sigov.si/racs/položaj.htm»](http://sigov2.sigov.si/racs/položaj.htm)

Poslovník Računskega sodišča Republike Slovenije, objavljeno v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 91/2001, dne 16.11.2001

Poslovník Računskega sodišča Republike Slovenije. v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 91/01

Položaj Računskega sodišča Republike Slovenije: URL=[«http://sigov2.sigov.si/racs/položaj.htm»](http://sigov2.sigov.si/racs/položaj.htm)

Pravne podlage: URL=[«http://sigov2.sigov.si/racs/pravne.htm»](http://sigov2.sigov.si/racs/pravne.htm)

Računsko sodišče Republike Slovenije: URL=[«http://sigov2.sigov.si/racs/»](http://sigov2.sigov.si/racs/)

Revizijske pristojnosti in obveznosti:
URL=[«http://sigov2.sigov.si/racs/pristojnosti.htm»](http://sigov2.sigov.si/racs/pristojnosti.htm)

Revizijski proces: URL=[«http://sigov2.sigov.si/racs/proces.htm»](http://sigov2.sigov.si/racs/proces.htm)

Svetovanje uporabnikom javnih sredstev: URL=[«http://sigov2.sigov.si/racs/lp2001-5.htm»](http://sigov2.sigov.si/racs/lp2001-5.htm)

Ustava Republike Slovenije (URS), Objavljeno v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 33/91, stran 1373, dne 28.12.1991

Zakon o javnih finančah, objavljeno v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 79/99, 124/2000

Zakon o Računskem sodišču (ZračS-1), objavljeno v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 48/94, 11/01

Zakon o revidiranju (ZRev), Ur.l. RS, št. 32/93 in 65/93

Zgodovina revidiranja: URL=[«http://sigov2.sigov.si/racs/zgo-danes.htm»](http://sigov2.sigov.si/racs/zgo-danes.htm)

SEZNAM UPORABLJENIH SLIK IN TABEL

Slika 1 : Organizacijska shema računskega sodišča

Slika 2: Organizacijska shema računskega sodišča po starem zakonu

Slika 3: Uporabljena sredstva in rezultati dela računskega sodišča v letu 2006

Slika 4: Pobude za izvedbo revizij glede na vlagatelja v letu 2006 in primerjava z letom 2005

Slika 5: Vrste revizij glede na revizijske cilje

Slika 6: Vrsta izrečenih mnenj v letu 2006, ločeno po ciljnih revizije

Slika 7: Struktura porabe časa za revidiranje v letu 2006 po revidirancih ali predmetu revizije

Tabela 1: Načrtovani in uresničeni odstotek razpoložljivega revizijskega časa po področjih revidiranja

Tabela 2: Število revizor-dni in poraba po vrstah nalog

Tabela 3: Predlogi za uvedbo revizij, prejeti v letu 2006 iz državnega zbora

Tabela 4: Realizacija dohodkov po proračunskih postavkah za leto 2006 v primerjavi z veljavnim finančnim načrtom za leto 2006

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC IN OKRAJŠAV

DZ – Državni zbor

ECA – European Court of Auditors

EU – Evropska unija

EUROSAI – European Organization of Supreme Audit Institutions

INTOSAI – International Organization of Supreme Audit Institutions

NAO – National Audit Office

PoDZ-1 – Poslovnik Državnega zbora

RS – Republika Slovenija

UJS – uporabnik javnih sredstev

VRI – vrhovna revizijska institucija

ZJF – Zakon o javnih financah

ZPoIS – Zakon o političnih strankah

ZRacS – Zakon o računskem sodišču

ZUP – Zakon o upravnem postopku